

ՄԵՐ ԱՆԿԻՒՆԵՆ

Միացեալ Նահանգներու Հետ Հայաստանի Խորացող Յարաբերութիւնները

Հայաստանի ու Միացեալ Նահանգներու միջեւ ստորագրուած ռազմավարական գործընկերութեան մասին համաձայնագիր, որ կը նախատեսէ երկարատեւ եւ լայնածաւալ գործակցութիւն, կը շարունակէ զբաղեցնել Հայաստանի ու սփիւռքի հանրային կարծիքն ու քաղաքական շրջանակները:

Նախկին նախագահ Պայտընի վարչակազմի վերջին օրերուն նման փաստաթուղթի մը ստորագրուած որպէս երեւոյթ ու բովանդակութիւն եզակի կը նկատուի: Հոն արձանագրուած են համագործակցութեան լայն շրջագիծ մը՝ տնտեսական, ապահովութեան, պաշտպանութեան, ժողովրդավարութեան ամրապնդման եւ այլ մարզերուն մէջ:

44-օրեայ պատերազմէն ետք Հայ քաղաքական միտքը եկաւ այն գիտակցութեան, որ մէկ պետութենէն՝ այս պարագային Ռուսաստանէն իր ամբողջական կախումով քիչ քիչ կը կրնար շարունակուիլ նախկինի նման, երբ այդ երկիրը բազմաթիւ առումներով սկսած է տկարանալ ու անոր շահերը սկսած են զինք առաջնորդել այլ ուղղութիւններով ու Հայաստանի անվտանգութիւնը դադարած է երաշխաւորուած ըլլալ Մոսկուայի Կողմէ: Երբ Հայաստան որոշեց դուրս գալ այդ կապանքներէն ու վարել բազմաբեւեռ արտաքին քաղաքականութիւն մը, անոր առջեւ բացուեցան նոր դռներ: Զենքի մատակարարում Յնդկաստանէն ու Ֆրանսայէն, լայնամաշտաբ համագործակցութեան պայմանագիր եւրոպական ընտանիքին հետ՝ ապագային եւրոպական Միութեան անդամ դառնալու հեռանկարով, Իրանի հետ սերտ յարաբերութիւններ ու բազմաթիւ այլ երկիրներու ու կառոյցներու հետ համագործակցութեան քայլեր, այս բոլորի ամբողջացումն էր աշխարհի ամենէն հզօր պետութեան հետ ռազմավարական գործընկերութեան պայմանագրի ստորագրումը:

Ուշագրաւ էր, որ այս հարցով Ռուսաստանի արձագանքը սպասուածէն աւելի զուսպ էր: Մոսկուան յայտարարեց, որ այդ Հայաստանի ներքին գործն է: Իսկ ինչ կը վերաբերի Պաքոյին, գերիշխող էր լռութիւնը: Միակ ծայն բարձրացնողները եղան ծանօթ շրջանակներ,

Շար.ը էջ 6

Հայաստանի Արտաքին գործերու նախարարին Հետ Բաց քննարկում Ունեցած ենք Եւ Շարք Մը Հարցերու Մէջ Հասած ենք Փոխընդունելի Հանգուցալուծման. Լաւրով

Ռուսաստանի Դաշնութեան արտաքին գործերու նախարար Սերկէյ Լաւրով յայտնած է, որ Հայաստանի արտաքին գործերու նախարարի հետ բաց քննարկում ունեցած են հայ-ռուսական յարաբերութիւններու գործնականին մէջ ամբողջ շերտերու վերաբերեալ եւ ամբողջ շարք մը հարցերու մէջ կարելի եղած է հասնիլ փոխընդունելի հանգուցալուծման:

Սերկէյ Լաւրով այս մասին ըսաւ ՀՀ արտաքին գործերու նախարար Արարատ Միրզոյեանի հետ Մոսկուայի մէջ կայացած հանդիպման արդիւնքներով Յունուար 21-ին հրաւիրուած համատեղ ասուլիսին:

«Մեր միջեւ կը պահպանուի պարբերական երկխօսութիւնը բարձրագոյն մակարդակով: ՌԴ նախագահն ու ՀՀ վարչապետը մէկ անգամ չէ, որ հանդիպած են անցած տարուայ աշնան ու ձմրան, օրերս տեղի ունեցաւ հեռախօսակցութիւն: Մենք Արարատ Միրզոյեանի հետ համամիտ ենք, որ նմանատիպ շփումները ղեկավարներու միջեւ կ'ուղղորդեն հետագայ համագործակցութեան»

Հայաստանի եւ Ռուսաստանի արտաքին գործոց նախարարները Մոսկուայի մէջ կայացած հանդիպումի ընթացքին

զարգացումը երկու երկիրներու, այդ շարքին՝ արտաքին քաղաքական գերատեսչութիւններու միջեւ:

«Մեր կողմէ մենք ընդգծած ենք հաւատարմութիւնը երեւանի հետ պայմանաւորուածութիւններու ամբողջ համալիրին, այդ շարքին՝

ռազմաքաղաքական ոլորտին մէջ, որ ձեւակերպուած է երկկողմ մակարդակով եւ մեր ընդհանուր համարկումի միաւորումներու շրջանակին մէջ»,- նշեց Լաւրով՝

Շար.ը էջ 6

Յոյսով ենք Պաքոյի Մէջ Դատավարութենէն Յետոյ Այդ Մարդկանց Ազատելու Շուրջ Քննարկում Ունենալ. Ալէն Սիմոնեան

Կը տեսնենք, ինչ կը կատարուի, կը հետեւինք, բաց արձագանգելու որեւէ բան չկայ: Խորհրդարանին մէջ լրագրողներու հետ ձեպագրոյցին այս մասին ըսաւ ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեան՝ պատասխանելով հարցումին, թէ արդեօք կը հետեւի Պաքոյի մէջ նախկին Լեւոնային Ղարաբաղի սակիին ռազմաքաղաքական ղեկավարութեան գործով դատավարութեան:

«Յաւանք է այն, ինչ է տեղի ունենում: Յոյս ունենանք, որ դատավարութիւնը հնարաւորութիւն կու տայ դրա աւարտից յետոյ այդ մարդկանց ինչ-որ ձեւով հետ բերելու եւ ազատելու քննարկում ունենալ»,- ըսաւ Սիմոնեան:

Անդրադառնալով ԼՂ նախկին պաշտօնեաներու պնդումներուն, որ հայկական կողմը բաւարար ջանքեր չի գործադրեր այդ ուղղութեամբ, Ալէն Սիմոնեան ըսաւ. «ԼՂ նախկին պաշտօնեաների ասածներին միտուած չեմ հետեւել ու համարում եմ, որ աւելի լաւ կը լինի իրենք հնարաւորինս շատ չխառնուեն, լռեն: Իրենք ինչքան խառնուեցին, ինչ արեցին, դրա հետեւանք տեսանք: Իրենք կողմից ճիշդը լռելն է:

«Իրենք ՀՀ-ում կարգավիճակ

ՀՀ Ազգային ժողովի նախագահ Ալէն Սիմոնեան

ուրեցող մարդիկ են, ոմանք քաղաքացի են, ոմանք փախստական: ՀՀ-ի իշխանութիւնը մէկն է, եւ այդ, մենք պէտք է որոշում կայացնենք, իրենք էլ այդ որոշումներին ենթարկուեն, այլ ոչ թէ փորձեն առանձին օրակարգ բերեն: Դա չի ստացուելու, թոյլ էլ չենք տալու: Թող իմանան՝ ով ինչով է գբաղում ու յանկարծակի չսխալուեն»,- ըսաւ Աժ նախագահը:

Հայկական Համայնքի Կազմակերպութիւնները Պիտի Աջակցին Հրդեհներէն Տուժածներուն

Հարաւային Քալիֆորնիոյ հայ-ամերիկեան կազմակերպութիւնները միացան՝ համատեղ աշխատանքային խումբ մը կազմելու՝ վերջին կործանարար հրդեհներու պատճառով տուժած համայնքներու բազմակողմանի կարիքներուն հասնելու համար: Այս աննախադէպ գործընկերութիւնը կը շեշտադրէ հիմնարկային դերակատարներու հաւաքական նուիրուածութիւնը՝ աջակցութիւն ցուցաբերելու, վերականգնումը խթանելու եւ այս դժուարին օրերուն բոլոր բնակիչներուն գորակից ըլլալու նպատակով:

Անցեալ շաբաթ Կլէյտէյլի մէջ կայացած հանդիպումը միաւորեց տասնեակներով ազդեցիկ հայկական կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներ, ի պատասխան Լոս Անձելըս շրջանին մէջ բռնկուած խոշոր հրդեհներուն: Կրօնական, մշակութային, երիտասարդական եւ այլ կազմակերպութիւններ պարտաւորուեցան համախմբել միջոցները, կիսել մասնագիտական փորձառութիւնը եւ համակարգել

Շար.ը էջ 6

ԼՈՒՐԵՐ

Փաշինեանի Գլխաւորութեամբ Քննարկուած Են Հակափտածութեան Ռազմավարութեան Ծիրին Սեչ Իրականացուած Աշխատանքները

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի գլխաւորութեամբ կը քննարկուի Հակափտածութեան ռազմավարութիւնը

Վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի գլխաւորութեամբ քննարկուած է Հակափտածութեան ռազմավարութեամբ նախատեսուած միջոցառումներու իրականացման ընթացքը:

Արդարադատութեան նախարար Սրբուհի Գալեան զեկուցած է ռազմավարութեան նպատակներու՝ փտածութեան կանխարգիլման եւ բարեվարքութեան համակարգերու ամրապնդման, փտածութեան հակազդման իրաւական եւ հաստատութեան կանխարգիլման, հակափտածութեան կրթութեան եւ հանրային իրազեկման կառուցակարգերու կատարելագործման, հակափտածութեան վերահսկողութեան եւ զնահատման համակարգի կատարելագործման ուղղութեամբ իրականացուած աշխատանքներուն վերաբերեալ:

Մանրամասնութիւններ ներկայացնելով Հակափտածութեան ռազմավարութեամբ իրականացուած միջոցառումներուն վերաբերեալ՝ զեկուցուած է, որ ներդրուած են բարեվարքութեան ընթացիկ ստուգման կառուցակարգեր դատաւարներու, դատախազներու եւ քննիչներու համար:

Անդրադարձ կատարուած է

փտածութեան կանխարգիլման համաթիւրի ցուցանիշներուն եւ համապատասխան միջազգային զեկուցներուն: Ընդգծուած է, որ թէեւ նախորդող ժամանակահատուածի ընթացքին դրական շարժումներ կայ, սակայն անհրաժեշտ է հետեւողական քայլեր ձեռնարկել ներկայ մեխանիզմներու եւ կառուցակարգերու լաւարկման համար:

Միտքեր փոխանակուած են դատախազական ոլորտին մէջ առկայ խնդիրներու եւ անոնց յաղթահարման շուրջ իրականացուող համակարգային փոփոխութիւններուն վերաբերեալ:

Անդրադառնալով զեկուցին՝ վարչապետը կարեւորած է Հակափտածութեան ռազմավարութեան երեք հիմնական ուղղութիւններով՝ փտածութեան կանխարգիլման, փտածութեան բնոյթի յանցագործութիւններու բացառացումն ու հակափտածութեան կրթութեան ու հանրային իրազեկման վերաբերեալ հաշուետուողականութիւնը: Նիկոլ Փաշինեան յանձնարարած է այս երեք ուղղութիւններով պատրաստել համապատասխան զեկուց, որ պիտի քննարկուի Հակափտածութեան քաղաքականութեան խորհուրդին մէջ:

Խաչատուր Բալասանեանի Խափանման Միջոցը Փոխարինուած է Տնային Կալանքով

Կիւմրիի նախկին քաղաքապետ Սամուէլ Բալասանեանի որդիի՝ գործարար Խաչատուր Բալասանեանի կալանքը փոխարինուած է տնային կալանքով, համակցուած 80 միլիոն դրամ գրաւով, «Ազատութեան» փոխանցեց փաստաբան Տիգրան Գրիգորեանը:

Կրտսեր Բալասանեանը կը մեղադրուի Կիւմրիի ՍԵԷ բերդի յարակից հողատարածքները ապօրինի ձեռք բերելու, իսկ գործով անցնող միւս չորս անձերը, այդ շարքին՝ հայրը այդ տարածքները կեղծիքներով օտարելու համար:

Բալասանեաններու եւ անոնց մտերիներուն նկատմամբ անցած Հոկտեմբերին յարուցուած քրէական գործէն յետոյ Կիւմրիի իշխող «Բալասանեան» դաշինքը ամբողջ կազմով հրաժարական

ներկայացուց: Հոկտեմբերի սկիզբը ձեռքարկուած Բալասանեանի բանտային կալանքը մէկ անգամ արդէն Նոյեմբերին 70 միլիոն դրամի դիմաց փոխուած էր տնայինի, բայց վերաքննիչատեանը Նոյեմբերին զայն դարձեալ կալանաւորելու որոշում ընդունած էր: Ու թէեւ փաստաբանը կը պնդէ, թէ գործին մէջ առկայ հիմքերը թույլ կու տան կարծելու, որ Խաչատուր Բալասանեանի նկատմամբ քաղաքական հետապնդում կայ, այլ մանրամասնութիւններ կը մերժէ ներկայացնել:

Իշխող ուժէն մշտապէս հերքած են քաղաքական հետապնդման մասին պնդումները, իսկ «Բալասանեան» դաշինքը Կիւմրիի կառավարումէն հրաժարելէ յետոյ ընդհանրապէս որեւէ յայտարարութիւն չէ ըրած:

ԼՂ Մեր Գործընկերները Պէտք Է Մեզ Լսին Ու Երթային Սոֆիա Բանակցելու, Այլ Ոչ Թե՛ Ընդդիմութեան. Վահագն Ալեքսանեան

Լրագրողներու հետ ճեպագրուցի ժամանակ անդրադառնալով «Քաղաքացիական Պայմանագր»-ի կողմէ բարձր մակարդակով Պաքուի դատաւարութեան վերաբերեալ արձագանգի բացակայութեան մասին պատգամաւոր Վահագն Ալեքսանեանը ըսաւ. «Ռուստամ Բաքոյեանն այդ թեմայով խօսել է, դիւանագիտական նրբութիւն կայ, հէնց այն մարդիկ պէտք է այդ թեմայով խօսէին, ովքեր ներգրաւած չեն բանակցութիւններում: Մենք մշտապէս ասել ենք, որ ամէնօրյայ աշխատանք ենք իրականացնում գերիներին վերադարձնելու ուղղութեամբ, եւ յաւելեալ հանրայնութիւնն այս գործընթացին միայն խանգարելու է: Հիմա եթէ կարծում էք, որ պէտք էր մէկերկու կոշտ արտայայտութիւն անել, ու դա օգնելու էր մեր գերիների վերադարձին, դուք սխալուած էք: Յաւելեալ հանրայնութիւնն այս գործընթացին միայն ու միայն խանգարելու է, եւ վստահեցնում ենք, որ Հայաստանի Հանրապետութեան կառավարութիւնը ոչ մի վայրկեան չի դադարել եւ չի դադարելու աշխատել այս ուղղութեամբ», - նկատեց ան:

Հարցումին՝ Պաքուի դատարանին մէջ հայ ռազմագերիներու տեսարանը որեւէ մեղքի զգացում չառաջացուցած է իր մէջ, պատգամաւորը պատասխանեց. «Բայց ես չեմ հասկանում այդ հարցի իմաստը, չեմ հասկանում այդ մեղք»:

ՊԲ Նախկին Հրամանատար Զալալ Յարութիւնեան Մեղաւոր ճանչցուած է

Պաշտպանութեան բանակի նախկին հրամանատար Զալալ Յարութիւնեան մեղաւոր ճանչցուած է: Լրատուամիջոցներու հետ զրոյցին այս մասին ըսած է փաստաբան Արսէն Սարգսեանը: Անոր մեղադրանք առաջարկուած էր ՀՀ Քրէական Օրէնսգիրքի 550-րդ 3-րդ մասով: Յիշեցնենք՝ 2022 թուականի Սեպտեմբեր 2-ին Քննչական կոմիտէն յայտարարած էր Զալալ Յարութիւնեանին մեղադրանք առաջադրելու մասին:

Ըստ ՔԿ հաղորդագրութեան՝ Զալալ Յարութիւնեանը 44-օրեայ պատերազմի ընթացքին՝ յայտարարուած ռազմական դրութեան պայմաններուն մէջ, անփոցի վերաբերմունք դրսեւորած է իր ծառայողական պարտականութիւններուն նկատմամբ՝ չկատարելով եւ

Պատգամաւոր Վահագն Ալեքսանեան

քի զգացողութեան հարցը, այսինքն՝ նկատի ունէք, որ ես այնտեղ չեմ իրենց տեղը: Իսկ, ասէք, այս հարցն ընդդիմութեանը տուե՞լ էք: Շատ ցաւ, մեծ ցաւ էր, որ ես այդ նկարները տեսայ ու, բնականաբար, ես շատ կ'ուզեմ այդ, որ այդ ամէնինչը տեղի ունեցած չլինէր, ես շատ կ'ուզեմ այդ, որ Լեւոնային Ղարաբաղի մեր գործընկերները ժամանակին լսէին մեզ ու գնային Սոֆիա բանակցելու եւ ոչ թէ լսէին Հայաստանի ընդդիմադիր ուժերին ու չգնային Սոֆիա: Ես չեմ ասում՝ իրենք են մեղաւոր, որ այնտեղ են գտնուում, ես ասում եմ, որ շատ կ'ուզեմ այդ, որ ամէն ինչ այնպէս ընթանար, ինչպէս արդէն ասացի»:

Զալալ Յարութիւնեան

ոչ-պատշաճ կատարելով զանոնք, որուն հետեւանքով յառաջացած են ծանր հետեւանքներ:

2024-ին 2023-ի Համեմատ Արտահանումը Հայաստանէն Աւելցած է ԵՄ 14 Երկիր

Հայաստանէն արտահանումը աւելցած է ԵՄ 14 երկիր եւ նուազած՝ 13 երկիր: Ֆէյսպուքի իր էջով այս մասին գրած է տնտեսութեան նախարար Գէորգ Պապոյեանը:

«Աւելացել է Ֆրանսայ, Իտալիա, Պելճիքա, Լեհաստան, Աւստրիա, Ռումանիա, Չեխիա, Խրուակիա, Փորթուկալ, Սլովակիա, Լատվիա, Լիթւանիա, Մալթա եւ Սլովենիա արտահանումը: «Նուազել է Պոլկարիա, Գերմանիա, Գանիա, Էսթոնիա, Իրլանտա, Սլովակիա, Լիւքսեմպուրկ, Կիպրոս, Յունաստան, Հունգարիա, Հոլանտա, Շուէտ եւ Ֆինլանտա արտահանումը», - գրած է նախարարը: 2024-ին Հայաստանէն արտահանումը աճած է ԱՄՆ, Հնդկաստան, Ճափոն, Չինաստան, Իրան, ԱՄԷ, Զուլիբերիա, Սերպիա, Վրաստան, Իրաք, Թայլանտ, Ուզպէքիստան եւ Պելաուոսիա: Նուազած է՝ Ղազախստան, Հարաւային Քորէա, Ռուսաստան, Արգենտինա, Մալազիա, Քաթար:

ԼՈՒՐԵՐ

Հայաստանի Կողմէ Վարուող Հաւասարակշռուած Արտաքին Քաղաքականութիւնը Կը Հասնի Իր Առաջնային Փուլին. Փաշինեան

ՀՀ վարչապետ Նիկոլ Փաշինեան ֆէյսպուքեան իր էջով ներկայացուց Հայաստանի վարած ներկայ հաւասարակշռուած արտաքին քաղաքականութիւնը:

«Հայաստանի Հանրապետութեան կողմից վարուող հաւասարակշռուած եւ հաւասարակշռման արտաքին քաղաքականութիւնը հասնում է իր առաջնային փուլին:

Իրանի Իսլամական Հանրապետութեան հետ մեր յարաբերութիւններն առարկայական են առաւել քան երբեւէ: Այդ յարաբերութիւնները հիմնուած են բնական շահերի վրայ, ինչը փոխգործակցութիւնն ամենայնուայլ հիմքն է եւ յարաբերութիւնների կայունութեան երաշխիք:

Վրաստանի հետ մեր յարաբերութիւնները գտնուում են ռազմավարական գործընկերութեան ուղեծրում՝ բացելով զարգացման նոր հեռանկարներ եւ ներուժ:

Թուրքիայի հետ ըմբռնման տեսանկիւ հիմք է ձեւաւորուած:

Ատրպէյճանի հետ յարաբերութիւններում առկայ բոլոր հարցերին Հայաստանի Հանրապետութիւնն առաջարկել է կառուցողական լուծումներ: Ոչ թէ առաջարկներ է արել, այլ լուծումներ է առաջարկել: Այս ծիրին մէջ տարածաշրջանում սրումներ հրահրելու բոլոր ջանքերը գուրկ են օրինականութիւնից եւ հիմքից, ինչը նշանակում է, որ տարածաշրջանը սրել է յաջողութիւնը:

Ռուսաստանի Դաշնութեան հետ մեր յարաբերութիւնները գործնական են առաւել քան երբեւէ, առանցքում ունենալով յստակ հարցեր՝ առանց զգացական փաթեթաւորման: Մենք նպատակաւորուած ենք այս յարաբերութիւնները զարգացնել՝ փոխազատ համագործակցութեան եւ ինքնիշխանութեան հիման վրայ:

Ֆրանսայի հետ մեր բարեկամութիւնը ամրապնդուել է եւ զարգացել:

Եւրամիութեան հետ յարաբերութիւնները սերտ են առաւել քան երբեւէ, ինչն արձանագրուում է նաեւ Պրիւքսէլում:

Ամերիկայի Միացեալ Նահանգների հետ մեկնարկում է ռազմավարական գործընկերութիւնը:

Հնդկաստանի հետ մեր յարաբերութիւնները նոր կշիռ եւ իմաստ են ձեռքբերել:

Չինաստանի հետ մեր յարաբերութիւնները զարգանում են եւ խորանում:

Մերձաւոր Արեւելքում գործընկերութեան նոր հնարաւորութիւններ են ստեղծուել:

Այս դիրքաւորումը Հայաստանի անկախութեան, ինքնիշխանութեան եւ պետականութեան յարատեւութեան օրակարգը յաջողութեամբ սպասարկելու ամուր նախադրեալներ է ստեղծում, ինչը կ'իրագործուի հաւասարակշռման եւ հաւասարակշռուած արտաքին քաղաքականութեան յաւաքիչ փուլերում»:

ՀՀ-ն ՀԱՊԿ-ին Հարցումներ Ունի, Որոնցմէ Կախուած Է Հայաստանի Հետագայ Համագործակցութեան Մակարդակը. Պապիկեան

Պաշտօնական Երեւանը շահագրգիռ է Մոսկուայի հետ իր համագործակցութիւնը պահել բարձր մակարդակի վրայ:

2024 թուականի աշխատանքները ամփոփող ասուլիսի ժամանակ այս մասին յայտնած է ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիկեան՝ նշելով, որ ՀՀ-ն ՀԱՊԿ-ին հարցումներ ունի, որոնք առարկայական են, պէտք է առողջ քննարկումներու բերումով պատասխաններ ստանան, քանի որ այդ պատասխաններէն կախուած է Հայաստանի հետագայ համագործակցութեան մակարդակը ՀԱՊԿ-ի հետ:

«Այսինքն՝ ՀՀ-ն չի չեղարկել Մոսկուայի հետ իր երկկողմ համագործակցութեան որեւէ փաստաթուղթ: Մենք անգամ պաշտօնապէս չենք չեղարկել ՀԱՊԿ-ին՝ մեր մաս լինելը, բայց տէ ֆաքթօ որեւէ մասնակցութիւն չունենք, եւ մենք չենք մեղաւորը, որ ՀԱՊԿ-ում գէթ մէկ սպայ չկայ ՀՀ-ից:

«Միեւնոյն ժամանակ պիտի նշեմ, որ երբ խօսում ենք երկկողմ

ՀՀ պաշտպանութեան նախարար Սուրէն Պապիկեան

համագործակցութեան մասին, պիտի այդ համագործակցութիւնը լինի հաւասարակշռուած, երկկողմ յարգանքի վրայ հիմնուած»,- ըսած է ան:

Պաքուի Մէջ Հայ Բնակչութեան Կոտորածը Յստակ Նպատակ Ունէր Բռնի Տեղահանութեան Ենթարկել Հայկական Համայնքը. ԱԳՆ

ՀՀ Արտաքին գործերու նախարարութիւնը յատարարութիւն տարածած է Պաքուի մէջ տեղի ունեցած ջարդերու 35-րդ տարեւիցին առիթով:

«Այս օրերին յիշատակում է Պաքուում հայերի ջարդերի, ցեղային գտումների եւ զանգուածային տեղահանութիւնների 35-րդ տարեւիցը: Մէկ շաբաթուայ ընթացքում, ատրպէյճանական կազմակերպուած խմբերը լիակատար անպատեւելիութեան միջավայրում եւ ատրպէյճանական իշխանութիւնների թողտուութեամբ ու աջակցութեամբ, ինչպէս նաեւ խորհրդային իշխանութիւնների լիակատար անգործութեան պայմաններում հայերի նկատմամբ իրականացրին զարգրելի ոճրագործութիւններ:

«Հայերի ճնշող մեծամասնութիւնը ստիպուած էր լքել սեփական բնակավայրերն այն պարագայում, երբ հայ համայնքը 19-րդ դարի կէսերից էական դեր էր խաղացել Պաքուի արդիւնաբերական քաղաքի կառուցման եւ զարգացման գործում, հայ ընտանիքներն ու անհատները հիմնել, տնօրինել ու ղեկավարել են խոշոր արդիւնաբերական ձեռնարկութիւններ, մշակութային եւ կրթական հաստատութիւններ: Արդիւնքում, Պաքուի հայերը, թողել են միլիոնների արժողութեամբ ունեց-

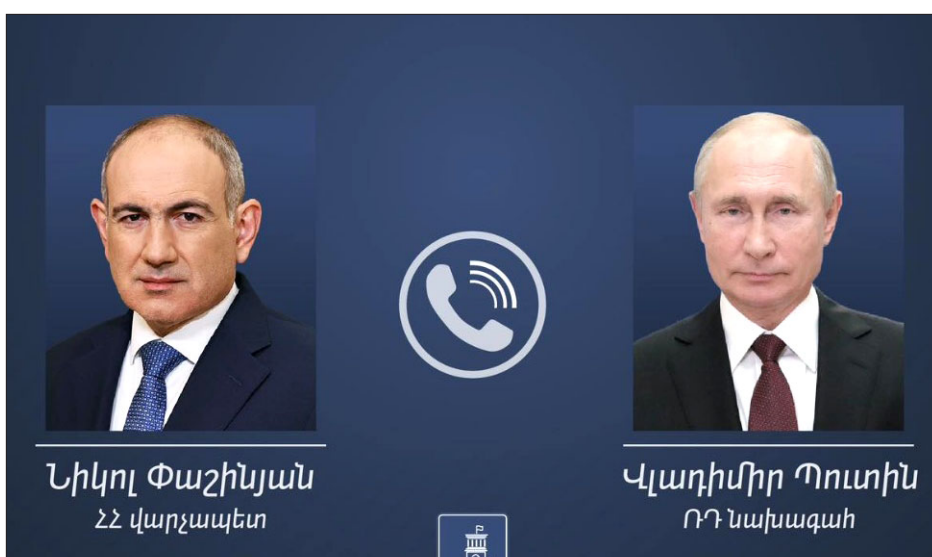
ուածք եւ հարստութիւն՝ յաջորդիւ գրկուած լինելով դրա դիմաց որեւէ փոխատուցում ստանալու հնարաւորութիւնից:

«1990թ. Յունուարին Պաքուում հայ բնակչութեան կոտորածին, որը յստակ նպատակ ունէր բռնի տեղահանութեան ենթարկել երեւմտի 250 հազարանոց հայկական համայնքի մնացորդներին, նախորդել էին Ատրպէյճանի Սումգայիթ եւ Կիրովապատ (ներկայիս Գյանջա) քաղաքներում աւելի մասշտաբային ջարդերը:

«1980-ականների վերջին եւ 1990-ականների սկզբին Ատրպէյճանում տեղի ունեցած հայերի ջարդերի հետեւանքով երկրից արտաքսուեց մօտ 400.000 հայ բնակչութիւն: Աւելին, ատրպէյճանական քաղաքներում հայերի հազարամեայ հետքերը միտումնաւոր ջնջուեցին, եւ կեղծուեց նրանց հարուստ պատմութիւնն ու ժառանգութիւնը:

«Յարգանքի տուրք մատուցելով Պաքուի ջարդերի գոհերի յիշատակին եւ վերապրածներին՝ Հայաստանը խորապէս հաւատում է, որ Հարաւային Կովկասում կայուն խաղաղութիւնը միայն կարող է կանխել ապագայում մարդկութեան դէմ այսպիսի ոճրագործութիւնների կրկնութիւնը»,- ըսուած է յայտարարութեան մէջ:

Տեղի Ունեցած Է Նիկոլ Փաշինեանի Հեռախօսազրոյցը Վլադիմիր Փութինի Հետ

Տեղի ունեցած է վարչապետ Նիկոլ Փաշինեանի հեռախօսազրոյցը Ռուսաստանի նախագահ Վլադիմիր Փութինի հետ:

Զրուցակիցները քննարկած են Եւրասիական Տնտեսական Միութեան մէջ Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահութեան արդիւնքները, յաւաքիչայ ընելիքները ԵԱՏՄ շրջանակներուն մէջ, ինչպէս նաեւ Հայաստան-Ռուսաստան երկկողմ օրակարգի շարք մը հարցեր:

Քրեմլինի մամուլի ծառայութիւնը կը յայտնէ հեռախօսազրոյցը կայացած է հայկական կողմի նախաձեռնութեամբ:

«Փաշինեան պարզաբանած է Եւրամիութեան հետ յարաբերութիւններու ծիրին մէջ Երեւանի վերջին քայլերուն հետ կապուած իրավիճակը: Ռուսաստանի նախագահը տուած է համապատասխան մեկնաբանութիւններ եւ գնահատականներ»,- ըսուած է Քրեմլինի հաղորդագրութեան մէջ:

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցեք «Մասիս» Շաբաթաթերթին Masis2@earthlink.net (626) 797-7680

Յառաջիկայ Ամիսներուն Հայաստան Հնդկաստանէն «Trajan» Հաւաքիցներ Պիտի ԳՆԷ. The Economic Times

Յառաջիկայ ամիսներուն Հայաստանը Հնդկաստանէն 155 մմ տրամաչափի «Trajan» քարշակային հաուպիցներու խմբաքանակ պիտի գնէ, կը հաղորդէ «The Economic Times»-ը:

Հրատուամիջոցին տեղեկութիւններով, այս գինատեսակը կ'արտադրուի հնդկական Larsen & Toubro արդիւնաբերական ձեռնարկութեան կողմէ՝ ֆրանսական արտօնագրով, եւ հրետանային այդ համակարգի առաւելագոյն հեռահարութիւնը 39 քմ է:

Պաշտօնական Երեւանն ու Տելհիին նման գործարքի մասին պաշտօնապէս չեն հաղորդած:

Հայաստանը ՄԻԵԴ Եւ ԱՄԴ Պիտի Ներկայացնէ Յաւելեալ Ապացոյցներ Ռազմագերիներու Դատավարութիւններուն Առնչութեամբ

Ատրպէյճանի մէջ պահուող հայ ռազմագերիներու եւ քաղաքացիական անձերու նկատմամբ յարուցուած քրէական գործերով դատաքննութեան մեկնարկին առնչութեամբ Միջազգային իրաւական հարցերով ներկայացուցիչին գրասենեակը յիշեցման կարգով կը յայտնէ, որ 2022 եւ 2024 թուականներուն Հայաստանի Հանրապետութեան կողմէ՝ Ատրպէյճանի մէջ ապօրինաբար մեղադրուող բոլոր հայ ռազմագերիներու եւ քաղաքացիական անձերու արդար դատաքննութեան, ազատութեան եւ անձնական անձեռնմխելիութեան իրաւունքներու պաշտպանութեան ուղղուած երկու միջպետական գանգատ ներկայացուած է Մարդու իրաւունքներու Եւրոպական Դատարան: Ֆէյսպուքի իր էջով այս մասին տեղեկացուցած է Միջազգային իրաւական հարցերով ՀՀ

ներկայացուցիչը: «Միաժամանակ, շարունակուած են ուժի մէջ մնալ Արդարադատութեան Միջազգային Դատարանի 2021թ. Դեկտեմբերի 7-ի եւ 2022թ. Հոկտեմբերի 12-ի որոշումները, որոնցով Դատարանը կիրառել է ժամանակային միջոցներ, ի թիւս այլնի, Ատրպէյճանում պահուող բոլոր անձանց անվտանգութիւնը եւ օրէնքի առջեւ հաւասարութիւնը ապահովելու վերաբերեալ: «ՄԻՀՆ գրասենեակը հետեւում է այս օրերին Ատրպէյճանում ընթացող դատավարութիւններին: Տեղեկացնում ենք, որ ըստ սահմանուած ընթացակարգի Եւրոպական դատարան եւ Արդարադատութեան Միջազգային Դատարան կը ներկայացուեն անհրաժեշտ լրացուցիչ ապացոյցներ եւ պահանջներ», - կ'ըսուի գրառման մէջ:

Թուրքիոյ ԱԳՆ-ն Բարձր Կը Գնահատէ Երկու Յանցագործի Արտայանձնման Գործով Հայաստանի Համագործակցութիւնը

Ինքըրփուի խնդրանքով յանձնուածները օդանավ կը փոխադրեն Թուրքիա

Թուրքիոյ Արտաքին գործերու նախարարութիւնը իր էջով անդրադարձած է կազմակերպուած յանցաւորութեան մէջ ներգրաւուած երկու անձերու Հայաստանէն թուրքիա արտայանձնման՝ բարձր գնահատելով այս հարցով Հայաստանի ցուցաբերած համագործակցութիւնը: Արձագանգելով Ինթըրփուի կարմիր ծանուցմամբ ներկայացուած խնդրանքին՝ 2025 թուականի Յունուար 19-ին Հայաստանը թուրքիոյ արտայանձնած է երկու անձ, որոնք թուրքիոյ մէջ ներգ-

րաւուած եղած են կազմակերպուած յանցաւորութեան մէջ: Թուրքիոյ Ներքին գործերու նախարարութիւնը իրադարձութեան անդրադարձած է X-ի էջով՝ նշելով, որ արտայանձնուած անձերէն մէկը կազմակերպուած յանցաւոր կազմակերպութեան պարագլուխ էրքան Երլմազն է, միւսը՝ կազմակերպութեան անդամ Իպրահիմ Քայմաքը: Էջին վրայ նաեւ տեղադրուած են նկարներ, թէ ինչպէս երկու յանցագործները կը հասցնեն թուրքիա:

ԱՄՆ-ի Հեռացող Վարչակազմի Գործողութիւններուն Սէջ Տեսած Ենք ՀՀ-ին Միակողմանի Աջակցութեան Քայլեր. Պայրամով

Ատրպէյճանի արտաքին գործերու նախարար ձէյչուլու Պայրամով յայտնած է, թէ Սպիտակ Տան հեռացող վարչակազմը աջակցութիւն ցուցաբերած է Հայաստանին, ինչն իրենք անընդունելի են համարում միջնորդի համար: «Ես չէի ուզեր մեկնաբանել երկու երկիրներուն յարաբերութիւնները, սակայն ԱՄՆ աջակցութիւն ցուցաբերեց Հայաստա-

նին: Նման գործողութիւնները անընդունելի են այն կողմի համար, որ իրեն որպէս միջնորդ կը ներկայացնէ: Կողմնակալութիւնը անընդունելի է, եւ մենք այդ տեսած ենք ԱՄՆ-ի մէջ դեմոկրատական վարչակազմի գործողութիւններուն մէջ», - ըսած է Պայրամով՝ յաւելելով, որ իր նշածը Ատրպէյճանը կը դիտարկէ որպէս Հայաստանին միակողմանի աջակցութեան փաստ:

Ատրպէյճանը Էական Քայլեր Չէ Չեռնարկած Երաշխաւորելու ԼՂ-էն Տեղահանուած Հայերու Անվտանգ Վերադարձը. HRW Ձեկոյց

«Չնայած ստանձնած պարտաւորութիւններուն՝ Ատրպէյճանը էական քայլեր չէ ձեռնարկած՝ երաշխաւորելու Լեռնային Ղարաբաղէն տեղահանուած հայերու անվտանգ ու արժանապատիւ վերադարձը, կամ վերականգնելու անոնց սեփականութեան իրաւունքները», - յայտարարած է միջազգային Human Rights Watch կազմակերպութիւնը՝ անցեալ շաբաթավերջին հրապարակած տարեկան զեկոյցին մէջ:

Նոյն զեկոյցին՝ Հայաստանի վերաբերեալ բաժնին մէջ կը նշուի, որ ամբողջ 2024-ին «հանրային քննարկումներուն մէջ կը գերակշռէր անապահովութեան զգացումը՝ Ատրպէյճանի հետ տակաւին չկարգաւորուած հակամարտութեան պատճառով»:

Անդրադառնալով ներքաղաքական հարցերուն՝ հեղինակաւոր կազմակերպութիւնը երկրորդ տարին անընդմէջ կը խօսի հայաստանեան ոստիկանութեան կողմէ արձանագրուած չարաշահումներու, ու անոնց համար համարժէք պատիժի բացակայութեան մասին:

Օրինակ բերելով Յունիս 12-ին խորհրդարանին մօտ ցուցարարներու եւ ոստիկաններու միջեւ տեղի ունեցած բախումները՝ Human Rights Watch-ը կը գրէ՝ «Իրաւապահները, ըստ հարդրումներու, մեծ քանակութեամբ ձայնային նռնակներ կիրառեցին ցուցարարներու ուղղութեամբ՝ մօտ տարածութեան, որմէ յետոյ հարիւրէ աւելի մարդ դիմեց բժշկական օգնութեան»:

Որպէս դրական զարգացում կը նշուի, որ կառավարութիւնը հրաժարեցաւ տեսիլներու մասին վիճալարոյց օրէնքէն, որուն ընդունման պարագային

Երեւանի մէջ աշխատող մասնաւոր ընկերութիւնները պէտք է շէնքերու մուտքերուն տեսիլներ տեղադրելին՝ շուջօրեայ հասանելիութիւն ու ըստ պահանջի ձայնագրութիւններ տրամադրելով ոստիկանութեան:

«Սա պիտի ըլլար կամայական ու չհիմնաւորուած ոտնձգութիւն մարդու անձնական կեանքի իրաւունքի դէմ», - կը փաստէ միջազգային կազմակերպութիւնը՝ յիշեցնելով, որ այս մասին քանի մը նամակ ուղարկած է Հայաստանի կառավարութեան, մինչեւ որ վերջինս որոշած է ետ կանգնել այդ նախաձեռնութեան:

Տեղեկատուութեան ազատութեան ու կարծիքներու արտայայտման բաժնին մէջ կը նշուի, որ 2024-ի առաջին կէս տարուայ ընթացքին «Խօսքի ազատութեան պաշտպանութեան կոմիտէն» փաստագրած է լրագրողներու եւ նկարողներու դէմ ֆիզիքական բռնութեան 14 դէպք՝ ոստիկանութեան ու անյայտ անձերու կողմէ, ինչպէս նաեւ այլ տիպի ճնշումներու 43 դէպք:

Կ'ողջունենք ԱՄՆ-Հայաստան Ռազմավարական Գործընկերութեան Մասին Կանոնադրութեան Ստորագրումը. Freedom House

Freedom House միջազգային իրաւապաշտպան կազմակերպութիւնը ողջունած է Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ ստորագրուած ռազմավարական գործընկերութեան մասին կանոնադրութեան ստորագրումը:

«Հայաստանի կառավարութեան կողմէ ընկնք յառաջ տանելու այն բարեփոխումները, որոնք վերջինս խոստացած է ձեռնարկել, ներառեալ՝ խտրականութեան դէմ օրէնքի ընդունումը», - ըսուած է հարդրագրութեան մէջ:

«Կ'ողջունենք ԱՄՆ-Հայաստան ռազմավարական գործընկերութեան յանձնաժողովի կանոնադրութեան ստորագրումը որպէս Հայաստանի շարունակական յառաջընթացի եւ ժողովրդավարական զարգացման յանձնառութեան վկայութիւն:

Յունուար 14-ին Ուաշինկթընի մէջ Հայաստանի եւ ԱՄՆ-ի միջեւ ստորագրուած է ռազմավարական գործընկերութեան մասին փաստաթուղթ:

Աւելի ուշ հրապարակուած է նաեւ համագործակցութեան փաստաթուղթի ամբողջական բնագիրը:

Massis Weekly

Volume 45, No. 3

Saturday, January 25, 2025

Ararat Mirzoyan and Sergey Lavrov Meet in Moscow to Discuss Mutually Acceptable Solutions on Several Issues

MOSCOW – Russian Foreign Minister Sergey Lavrov said on Tuesday that he discussed bilateral relations between Russia and Armenia with his Armenian counterpart Ararat Mirzoyan in Moscow and reached mutually acceptable solutions on several issues.

“From our side, we emphasized our commitment to the full range of agreements with Yerevan, including those in the military-political sector, which are outlined bilaterally and within our common integration organiza-

tions,” Lavrov said during a joint press conference with Mirzoyan.

“The previous year was not easy for bilateral relations. Today, we are determined to discuss openly, in the spirit fostered by our leaders—President Vladimir Putin and Prime Minister Nikol Pashinyan—all the issues on the agenda that are important for Armenia and the Russian Federation,” Lavrov added.

Continued on page 3

Armenia and Azerbaijan Agree to Continue Border Delimitation from North to South

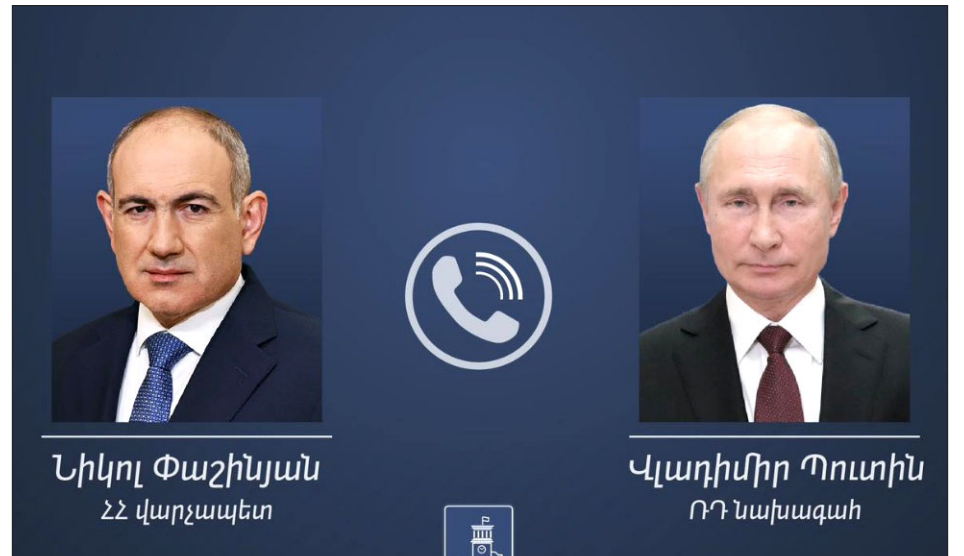
YEREVAN — The 11th meeting of the Armenian and Azerbaijani State Border Delimitation and Border Security Commission, chaired by Deputy Prime Ministers Mher Grigoryan and Shahin Mustafayev, took place at the border between the two countries, according to a statement by the Armenian Ministry of Foreign Affairs.

“During the meeting, the parties continued exchanging views on the sequencing of sections for the further implementation of border delimitation works. They reached an agreement to commence the comprehensive border delimitation process from the northern

section, starting at the intersection of the borders of the Republic of Armenia, the Republic of Azerbaijan, and Georgia, and proceeding southward, from north to south, to the border of the Republic of Armenia and the Republic of Azerbaijan with the Islamic Republic of Iran,” the official statement reads.

The parties also discussed draft guidelines regarding the procedures for carrying out the delimitation work. They agreed to coordinate the date and location of the next meeting through working-level communication, the statement added.

Pashinyan and Putin Discuss Cooperation in the EEU and Armenia’s Bid to Join EU

YEREVAN — Prime Minister Nikol Pashinyan telephoned Russian President Vladimir Putin on Friday to discuss Armenia’s plans to strive to join the European Union which have prompted stern warnings from Moscow.

“Nikol Pashinyan explained the situation related to Yerevan’s recent steps in the context of relations with the European Union. The Russian leader gave corresponding comments and assessments,” the Kremlin said in a statement on the call. It did not disclose Putin’s comments.

The statement also said they dis-

cussed “further deepening of integration cooperation” between Russia and Armenia. “Significant practical benefits from joint work within the Eurasian Economic Union, including for the Armenian economy,” were noted in that context, added the statement.

The Armenian government’s press office said, for its part, that the two leaders discussed the results of Armenia’s presidency in the Eurasian Economic Union (EEU), upcoming events within the framework of the EEU, as well as a number of issues on the bilateral agenda of Armenian-Russian relations.

Armenia Strengthens Defense with Purchase of Trajan Towed Howitzers from India

NEW DELHI — Armenia has selected India’s Trajan 155mm towed artillery system as part of its ongoing military modernization efforts, The Economic Times reports. This pivotal decision marks a significant step in deepening defense cooperation between India and Armenia, as the latter seeks to enhance its military capabilities.

Armenia has identified India as a key partner not only for artillery systems but also for a broad range of advanced defense technologies, including rockets, radars, and missile systems. This collaboration underscores the growing strategic relationship be-

tween the two nations in the defense sector.

The choice highlights India’s rising influence as a supplier of advanced military technologies in the region. By partnering with India, Armenia secures access to state-of-the-art defense equipment, a critical asset as the country seeks to modernize its forces in the face of shifting geopolitical dynamics.

The Trajan 155mm towed artillery gun system, developed by India’s Bharat Forge in partnership with Indian defense agencies and French company Nexter (now KNDS), is a cut-

Continued on page 4

PM Pashinyan: Stolen Property Will Be Gradually Reclaimed by the State and People

YEREVAN – Prime Minister Nikol Pashinyan has praised Armenia's progress in recovering stolen assets.

In a video shared on social media, the Prime Minister highlighted the success of the country's stolen asset recovery system, officially known as the system for confiscation of illegally obtained assets.

"It is crucial to emphasize that this system has been introduced and proven effective," Pashinyan stated. He explained that the law applies equally to corruption cases both before and after 2018, underscoring its impartiality. "This is what gives value to the system—its aim is not confined to a specific timeframe but targets the broader phenomenon of corruption. The return of these illicit assets serves the interests of the state and municipalities."

The Prime Minister reiterated his commitment to ensuring that all assets stolen from the state and the people are returned.

"I want to officially declare that this system is operational and delivering results. I congratulate us all because this was one of the core objectives of the 2018 revolution. We have fulfilled our promise, and this system

will return every stolen asset to the people, piece by piece," Pashinyan said.

Minister of Justice Srubhi Galian recently reported that Armenia has recovered illegally acquired property worth 5 billion drams in a short period.

Galian also noted that approximately 120 criminal cases involving the recovery of property, funds, and shares in legal entities are currently in court. Some judicial decisions remain under appeal, with the total monetary claims in these cases exceeding 2 billion drams. (1 USD = 398.94 drams)

Amnesty International: Azerbaijani Authorities Must Guarantee Fair Trial Rights for Ruben Vardanyan and Investigate Alleged Rights Violations

BAKU — Addressing the trial of former Nagorno-Karabakh State Minister Ruben Vardanyan, Amnesty International's Eastern Europe and Central Asia Director, Marie Struthers, emphasized the need for Azerbaijan to ensure his fair trial rights.

"The Azerbaijani authorities claim they have put Ruben Vardanyan on trial to hold him accountable for alleged crimes. However, by denying him fair trial rights, they are undermining justice," said Struthers. "Authorities must uphold Ruben Vardanyan's fair trial rights and ensure accountability through lawful and transparent processes."

Vardanyan has alleged serious human rights violations, including ill-treatment in detention, being coerced into signing falsified case materials, and being denied the opportunity to prepare his defense. "Authorities must promptly, thoroughly, independently, impartially, and effectively investigate these grave allegations and hold accountable those responsible for any violations," Struthers added.

Amnesty International also called on Azerbaijani authorities to provide Vardanyan full access to his lawyers, as well as adequate time and resources to prepare his defense.

"The international community must closely monitor this high-profile case to safeguard Ruben Vardanyan's fair trial rights and ensure justice," Struthers urged.

Ruben Vardanyan, a prominent businessman and philanthropist who moved to Nagorno-Karabakh in 2022 and became its de facto State Minister the same year, was detained by Azerbaijani authorities on September 27, 2023, during the mass exodus of ethnic Armenians following Azerbaijan's military takeover. He has been in detention since and faces multiple charges, including "financing terrorism" and "creating illegal armed groups."

In an open letter attributed to him and published in the media, Vardanyan detailed numerous alleged human rights violations. These include spending most of his detention in solitary confinement and punishment cells, being deprived of basic hygiene, facing pressure to sign backdated falsified documents, and being given just one month to familiarize himself and his defense team with extensive case materials in Azeri, a language he does not understand.

Armenian Defense Minister Sees No Grounds for Regional Escalation

YEREVAN – Armenian Defense Minister Suren Papikyan stated today that he does not foresee any grounds for a new escalation of tensions in the region.

Papikyan emphasized that the recently signed U.S.-Armenian "strategic partnership" agreement does not include provisions for U.S. arms supplies to Armenia. Instead, he noted that the United States will continue to train Armenian military personnel, assist in reforming Armenia's armed forces, and conduct joint military exercises.

"The Armenian authorities must ensure border security through a balanced policy. This responsibility cannot be shifted onto the army or external partners. Rhetoric is rhetoric, but there must be grounds for any aggression. As Defense Minister, I see no basis for escalation in the region," Papikyan said during a press conference, addressing concerns about Azerbaijan's recent threats.

"Armenia operates with a narrative focused on establishing peace in the region, and our proposals are well-founded," he added.

The minister stressed that Armenia has clear solutions and proposals for all issues. "Dialogue and discussion of these proposals can address all

points of interest. Our approaches are transparent and understood by everyone. I prefer not to dwell on the past but to focus on my vision for peace in the region," he stated.

According to Papikyan, any aggression requires justification, and Armenia's consistent peace-oriented stance eliminates such grounds.

"I don't believe there are grounds for escalation in the region. Of course, the situation is influenced not only by Armenia and its neighbors. The region is experiencing challenges, but these can be resolved through negotiations," Papikyan concluded.

Turkey Commends Armenia for Extraditing Organized Crime Figures

ANKARA – Turkey has expressed gratitude to Armenia for extraditing two individuals described as members of a Turkish organized crime group.

The Turkish Foreign Ministry announced that the extradition was carried out over the weekend, following an Interpol "Red Notice" request.

"Turkey appreciates the cooperation demonstrated in this matter by Armenia," the ministry said in a statement.

Armenia's Foreign Ministry also reported the extraditions on Sunday, citing the Interpol arrest warrant for the two individuals, who are reportedly Turkish nationals.

According to Turkey's Interior Ministry, as reported by the state-owned Anadolu news agency, the individuals are "organized crime ringleader Ercan Yilmaz and his accomplice Ibrahim Kaymak." Yilmaz has reportedly been wanted in Turkey for the past 15 years. The ministry released a

short video showing masked Turkish police officers escorting the two men onto a plane bound for Turkey.

Armenia did not specify when or how the men entered the country. Their extradition comes just over a month after Armenia's National Security Service (NSS) reported a "possible attempt" to illegally cross the border from Turkey.

On December 11, Russian border guards alerted the NSS to a suspected illegal border crossing. They detected damage to barbed wire along a section of the Armenian-Turkish border and footprints leading toward a nearby Armenian village.

The NSS announced on December 12 that it was undertaking "necessary operational-intelligence measures" in response to the alert. However, it has not clarified whether the individuals in question had indeed crossed the border or were apprehended as a result.

1990 Baku Pogroms Aimed at Expelling the Remaining Armenian Community – MFA

YEREVAN – The 1990 massacre of Armenians in Baku was a deliberate attempt to forcibly expel the remnants of the once 250,000-strong Armenian community, the Armenian Foreign Ministry stated on the 35th anniversary of these tragic events, marked by massacres, ethnic cleansing, and mass deportations.

“Over the course of a week, organized Azerbaijani groups, operating with impunity and under the indulgence and support of the Azerbaijani authorities, as well as amid the complete inaction of Soviet authorities, committed heinous crimes against Armenians,” the ministry said in a statement.

The ministry highlighted that the Armenian community had been integral to the development of Baku since the mid-19th century, contributing significantly to its industrial, cultural, and educational sectors. Despite their contributions, the overwhelming majority of Armenians were forced to flee their homes. “Armenian families and individuals founded, owned, and managed large industrial enterprises, as well as

cultural and educational institutions. In their forced exodus, Armenians left behind property and wealth worth billions, with no opportunity to seek compensation for their losses,” the statement added.

The Foreign Ministry also reminded that the January 1990 massacre in Baku followed earlier large-scale massacres in Azerbaijani cities such as Sumgait and Kirovabad (now Ganja).

“During the late 1980s and early 1990s, approximately 400,000 Armenians were expelled from Azerbaijan. In addition, millennia-old Armenian traces in Azerbaijani cities were systematically erased, and the rich Armenian history and heritage were deliberately falsified,” the ministry emphasized.

Paying tribute to the victims and survivors of the Baku massacres, the ministry reaffirmed Armenia’s commitment to ensuring lasting peace in the South Caucasus. “We firmly believe that enduring peace is the only way to prevent such crimes against humanity from happening again,” the statement concluded.

Armenia Ready to Receive 3 Million Tourists in 2025

YEREVAN -- Armenia is capable of welcoming 3 million tourists in 2025, but not during the peak period that lasts from May to September, Chairperson of the Tourism Committee Lusine Gevorgyan said in an interview with the Public Television of Armenia.

According to her, it is necessary to improve the quality of infrastructure in this area.

“We realize that in order to receive tourists, it is necessary to have good infrastructure – good roads, hotels, quality service on these roads and in hotels,” Gevorgyan noted.

She said that there is still work to be done to improve the quality of service.

“A set of relevant programs are planned for 2025, in particular, organizing courses for persons providing hotel services in the regions of the country. And, most importantly, it is necessary to redirect tourists visiting Armenia to the regions, without concentrating only on Yerevan,” Gevorgyan emphasized.

According to official data from the Tourism Committee, approximately 2.2 million tourists visited Armenia in 2024.

Ararat Mirzoyan and Sergey Lavrov Meet

Continued from page 1

Lavrov expressed hope that mutually beneficial cooperation would continue in all areas.

Mirzoyan described the meeting with his Russian counterpart as “sincere and constructive.” He thanked

Lavrov for organizing the talks and for his hospitality.

“Today’s meeting was held in a sincere and constructive atmosphere. The range of issues discussed was quite comprehensive and diverse. We reviewed matters of bilateral cooperation and naturally touched upon the

AUA Launches Bachelor of Science in Economics Program

YEREVAN— The American University of Armenia (AUA) Manoogian Simone College of Business and Economics (CBE) is proud to announce the launch of the Bachelor of Science in Economics (BSE) program, set to begin in Fall 2025. The Program, which has been officially accredited by the Western Association of Schools and Colleges (WASC) and licensed by the Ministry of Education, Science, Culture, and Sports of the Republic of Armenia, will build upon the College’s existing expertise in business and economics and provide students with a solid foundation in economic theory, quantitative analysis, and critical thinking, preparing them for careers in both the private and public sectors.

The mission of the BSE program is to prepare professionals capable of addressing the economic development challenges of Armenia and beyond through evidence-based decision-making, high-quality research, and excellence in the field. By fostering values of diversity and inclusion, the Program will equip students to assume leadership roles and will provide a strong foundation for those pursuing further graduate study, both in Armenia and internationally.

“The BSE program will open the next chapter in AUA’s commitment to increase the pool of economic talent in Armenia, which we began over a decade ago with our master’s program in the subject, in collaboration with our partners at the Central Bank of Armenia. This is the logical next step. The experience we gained and the faculty expertise that we accrued in the master’s program made this next step possible,” said AUA President Dr. Bruce Boghosian.

Building on existing faculty expertise, the College will ensure high-quality instruction and research opportunities. Faculty members, recognized for their academic achievements

and contributions to their respective fields, will create a dynamic and engaging learning environment that promotes critical thinking and innovation, preparing students to address complex global and regional economic challenges with confidence and expertise.

“The Program leverages the expertise of AUA faculty, predominantly Armenian economists with Ph.D.s from esteemed institutions worldwide, including the United States, Italy, Spain, Germany, the Czech Republic, France, and Switzerland. It combines cutting-edge global theoretical knowledge with a deep understanding of Armenian economic realities,” remarked CBE Dean Dr. Vache Gabrielyan, adding, “There is high demand for the Program. In the detailed market analysis performed for the development of the strategic plan of the University, economics was mentioned as one of the most popular disciplines both by students and employers.”

The four-year program will begin with foundational courses designed to provide a comprehensive understanding of core economic principles. As students progress, they will engage with specialized subjects and electives that will deepen their expertise in various areas of economics. In addition to the focused economics curriculum, general education requirements will be integrated to ensure a well-rounded academic experience, fostering interdisciplinary knowledge and critical thinking skills. Students will also have the opportunity to take advanced courses from the Master of Science in Economics program, allowing them to further refine their skills and gain deeper insights into complex economic issues. This advanced coursework will enhance students’ preparedness for high-level roles in both academia and the professional world.

Applications are now open at apply.aua.am. Information about application requirements, deadline dates, tuition, and fees is available at AUA Undergraduate Admissions webpage.

topic of peace in the South Caucasus,” Mirzoyan said at the press conference following the talks.

He noted that the importance of maintaining political dialogue at all levels and continuing cooperation across various fields was emphasized during the discussions. Additionally, the two

parties addressed the situation in the media space and ways to foster a more favorable information environment.

“I hope that today’s discussions will strengthen mutual understanding and contribute to further mutually beneficial cooperation,” the Armenian Foreign Minister concluded.

Prof. Bedross Der Matossian to Give a Talk on “Denial of Genocide in the Digital Age” at University of Nebraska-Lincoln

Bedross Der Matossian, professor in the Department of History, will give the talk “Denial of Genocide in the Digital Age” on Jan. 28 at 5:00 p.m. in the Jackie Gaughan Multicultural Center, Ubuntu Room/202” at University of Nebraska-Lincoln. The event is free and open to the public and will be livestreamed on Zoom.

This talk is the fourth in this academic year’s CAS Inquire series, “War, Peace, and Reconciliation.”

Der Matossian will explore how denial of genocides in the modern period have been accelerated with the introduction of digital medium in the late 20th and the beginning of the 21st century. He will explain how digital platforms are used by denialist governments, organizations, activist, as well as pseudo-historians to distort and obfuscate the historical veracity of the major genocides of the 20th century.

Ross Miller, political science; Anne Duncan, classics and religious studies; and Clay Cressler, biological sciences, gave the first three talks. An additional talk from a faculty member in history and a panel discussion with the speakers in the spring semester will complete the series.

Students in the CAS Inquire program connect with college thought leaders and other inquisitive students to discuss ideas, using a college-wide series of public lectures as a focal point. The series launched in September of 2019, and themes have included the rise of the machines, finding common ground, and pain and pleasure.

During the three-year program, CAS Inquire students take specialized courses, help with facilitating the program, and enjoy additional benefits. They can apply, or be nominated by faculty, for the program as freshmen.

“Unwittingly Preserved for Over 100 years: Letters of Survival” by Dr. Talin Suciyan

FRESNO- Dr. Talar Suciyan will give a presentation on “Unwittingly Preserved for Over 100 years: Letters of Survival” at 7:00PM on Friday, January 31, 2025, in the Smittcamp Alumni House (2625 E. Matoian Way), on the Fresno State campus. Dr. Suciyan was appointed as Kazan Visiting Professor in Armenian Studies for the Spring 2025 semester and will be giving a three-part lecture series concentrating on the family archives of Armenian Genocide survivors.

This lecture will introduce the content and context of letters sent from Istanbul in the fall of 1922 by Sourpik (Surpouhi) Tekian to her daughter Tacouhi in the United States. Originally from Angora, the Catholic Armenian Tekian family had been exiled to Istanbul as a result of the Armenian Genocide. Sourpik Tekian’s letters were written at a pivotal moment, the fall of 1922, which marked the end of the Ottoman Empire and held deep repercussions for the remaining Armenians in Istanbul. Her letters are a rare source detailing everyday life in that period, making visible new temporal layers and routines of the day, enabling us to write a history from the perspective of a female survivor of the Armenian Genocide. In Sourpik’s letters, the dilemma of having been left behind in a purgatory, stuck between a former annihilated life and a new unknown one of perpetual exile, is clearly present.

Talin Suciyan is Kazan Visiting Professor of Armenian Studies at Fresno State for Spring 2025. She was born and raised in Istanbul. After gradu-

ating from the University of Istanbul, she continued her studies in Germany, where she obtained her Ph.D. Based in Munich, she has been teaching and researching at the Institute for Middle Eastern Studies at the University of Munich for over 15 years. She is the author of *Outcasting Armenians: Tanzimat of the Provinces* (Syracuse University Press, 2023) and *The Armenians in Modern Turkey: Post-Genocide Society, History and Politics* (I. B. Tauris, 2016). Her research focuses on Armenians in the Middle East and Mediterranean. Her areas of interests are colonialism, histories of the autochthonous populations, medicine, peasantry and temporality.

The lecture is free and open to the public. Parking is available in Fresno State Lot P1 or P2, near the Smittcamp Alumni House. Parking permits are not required for Friday night lectures.

The presentation will also be livestreamed on YouTube at: <https://bit.ly/armenianstudiesyoutube>.

AGBU Cultural Center Opens Doors to Students of Sahag Mesrob Armenian Christian School After Devastating LA Fire

PASADENA — In the wake of a catastrophic wildfire that destroyed the Pasadena campus of Sahag Mesrob Armenian Christian School, up to 190 students from Kindergarten through 8th grade will temporarily relocate to the AGBU Vatche and Tamar Manoukian Cultural Center, just four miles from the original school campus. It will serve as a vital bridge to recovery for the Sahag Mesrob Armenian Christian School community in the months ahead.

AGBU Central Board, working with leadership of the AGBU Western Region on the ground, moved immediately to offer the use of the AGBU Vatche and Tamar Manoukian Cultural Center through the end of the 2025-2026 school year. This extended period will allow the school to regroup and rebuild while ensuring minimal disruption to academic instruction for the year.

The wildfires, which ravaged towns and communities in LA County, spread to the Sahag Mesrob Armenian Christian School campus on January 8, leaving nothing intact except a khachkar (Armenian cross-stone) that symbolically endures as a beacon of faith and resilience. Despite the devastation, the school remains steadfast in its mission to offer a Christ-centered education rooted in Armenian religious and cultural heritage while pursuing academic excellence.

The Sahag Mesrob Armenian Christian School was established in 1980, serving students from pre-school to 8th grade. Recently, it underwent a major renovation of its facilities, including a new roof

“As soon as we heard that the school had perished, we knew we had to step in and lend support,” stated

AGBU Western Region Chair Kevork Zoryan. “While we are on edge with the regional fires, not knowing where the next emergency will arise, we know that, as AGBU, we cannot sit idle. We reached out to our friends at Sahag Mesrob Armenian Christian School within the early moments of this tragedy to assure them that they can count on us for support,” he added.

In a public statement, the Sahag Mesrob Armenian Christian School board affirmed its determination to rebuild, and its Chair Arlin Titanian expressed profound gratitude to AGBU for the partnership it forged literally overnight.

“It’s rare to encounter such a strong and compassionate partner, and AGBU’s commitment to supporting us has not gone unnoticed. We are incredibly fortunate to have you by our side; in unity is strength,” said Titanian.

In addition to welcoming the students with open arms, AGBU has already donated \$50,000 each to the American Red Cross and the World Central Kitchen to support their initial relief efforts.

AGBU President Sam Simonian noted, “It is times like these when humanity is put to the test. AGBU and its members always rise to serve, and we are pleased to be able to offer this solace for the Sahag Mesrob Armenian Christian School community. The AGBU Central Board will continue to coordinate with the AGBU Western Region leadership and on-the-ground volunteers to provide support to those in need. We will keep the public updated on our progress as we work together to recover from the great upheaval that has befallen the county of Los Angeles and its residents.”

Armenia Strengthens Defense

Continued from page 1

ting-edge artillery piece offering superior accuracy, mobility, and firepower. Designed for modern combat scenarios, the system boasts a range exceeding 40 kilometers, depending on the ammunition used. Its modular design enables ease of transport and deployment, while the automated loading system ensures rapid firing rates, making it highly effective for both defensive and offensive operations.

Equipped with advanced targeting and fire-control systems, the Trajan integrates seamlessly with modern military networks. This capability al-

lows artillery units to engage targets with precision, even in fast-paced and complex combat environments. Additionally, its high mobility makes it particularly suitable for operations in challenging terrains that demand both speed and firepower.

For Armenia, the induction of the Trajan howitzer represents a significant boost to its artillery capabilities, crucial for defending its borders and maintaining regional deterrence. The system complements Armenia’s existing arsenal, enhancing its overall firepower and operational flexibility in various strategic scenarios.

Հարցում

»Բարձր ընկալունակությունները, որ ձեռնարկում են պետական այրերը, այլ նրանց ձիրքը«:

Վոլտեր

ՈՒՐԵՆ ՅՈՎԱԿԻՍԵԱՆ

Որեւէ երկրի պատմութիւնը՝ աներկբայ իր բնակիչների անցած ուղին է դարերի ընթացքին՝ առաջընթացով, թերու-թիւնով, յաղթանակով ու պարտութիւնով, վերելքով, անկումով ու նման տարբեր ելելէջներով, որոնք յաւատ անհունաձ են երկրի ղեկավարի անձնական ունակութիւններին, յատկութիւններին, առաքինութեան եւ կրթական մակարդակին: Խորհենք մեր երկրի վերջին երեք տասնամեակին արդի պայմաններում տիրող կացութեանը եւ մտապայապազի մասին, որոնք փայլուն չեն՝ հեռու են ցանկալի լինելուց: Թէեւ այդ է պատճառը, որ հայրենիքի փրկիչների թիւը բազմապատիկ է, որոնք միացել են նաեւ անբարոյ կղերականներ, բայց անյայտ է, թէ այդ վեհանձն քայլերը ո՞ր թշնամու դէմ պիտի կիրառեն՝ ներքին, թէ՞ արտաքին, եւ ի՞նչ ձեւով, թէպէտ աւելի ճիշտ կը լինէր, եթէ երկիրը կարողանար նրանցից ազատուել: Մաքրութեան մեծ կարիք կայ քաղաքական եւ իրաւական դաշտում: Որոշ գործիչներ պետականութեան հանդէպ օրինաւոր (legitimate) չեն:

Վերջերս լուր տարածուեց, թէ կալանաւորուել է Տիրան Խաչատրեանը՝ 44օրուայ պատերազմի հերոս: Հարցը այն է, որ եթէ իրական հանգամանքներից ելնելով ոմն հերոսի կոչման է արժանացել, ապա դատապարտուում, այդ հանգամանքներն են, որ կեղծ են եղել: Այդպէս եղաւ ԱԱԾ նախկին ղեկավար Վանեցեանի հետ՝ գործարարի (գեներալ) կոչում ստանալուց յետոյ դարձաւ «Պատիւ ունեմ» անպատիւ ընդդիմութեան խմբի ղեկավար: Ո՞ւր է թիւրիմացութիւնների ակունքը:

Յայտնապէս աւելի զգօն եւ զգոյշ լինելը աւելորդ չէ որոշում կայացնող պաշտօնեաների համար: Թէպէտ որոշ դէպքերում ներկայ է նաեւ իշխանութեան թերացումը. հինգերորդ տարին անց՝ դեռ չեն հրապարակուել 44օրեայի քննչական յանձնաժողովի հետաքննութեան փաստաթղթերը, բայց հնչում են հատ ու կենտ անձանց մեղադրանքներ, որից օգտուելով՝ մեր հիւանդ ընդդիմութեան անդամները, որ յաճախ եռազուլի կերբերոսի դեր ունեն Աժում, Արցախի պարտութիւնը եւ կորուստը դնում են մէկ անձի վրայ, նոյնիսկ տարածելով մի տխմար լուր, թէ այն ծախել են ինչ որ գումար գրպանելով: Իրականում յանցաւորները բազում են, իսկ Արցախի յանձնումը նախատեսուած էր վաղուց ի վեր:

Վիճակը աւելի է բարդանում, քանզի ամբողջական պարզ պատկեր չկայ պատերազմի կառավարման եւ նախորդ բանակցութիւնների վերաբերեալ, որ տեղի են ունեցել Բաքուի եւ Ստեփանակերտի, ինչպէս նաեւ Ալիեւների եւ նախկին երկու նախագահների միջեւ:

Ի վերջոյ որքան է տեղին եւ

արդարացուած Արցախի հարցը դարձնել առաջնակարգ, երբ Ալիեւը այն լուծել է իր ձեռով մեր աչքի առաջ: Ի՞նչ լուրջ քայլեր ենք արել՝ բացի դրօշակ ծածանելով իրար մեղադրել, թէ ո՞վ է աւելի մեծ սխալ գործել: Փաստ է, որ շատերն են սխալուել, բայց աւելի մեծ սխալ է այն հասկանալը եւ չընդունելը եւ երիցս իրաւացի էր վարչապետի հրահրելը՝ հանդիպել նախկին նախագահների հետ դէմդիմաց եւ բացառապէս մոտ կէտերը. ա՛ւաղ, այն մերժուեց գուցէ ենթադրելով, թէ աւիթից օգտուելով մէջտեղ բերուեն նաեւ արմատացած կոռուպցիայի, մեծածաւալ թաւանի եւ այլ կնճռոտ ու ստուերի տակ մնացած ինդիւրներ: Պատահական չէ, որ մօտ հարիւրից աւել նախկին պետական պաշտօնեաներ փախուստի են դիմել հետապնդումից խուսափելով:

Վիճելի կացութեան պարագային՝ ներկայացուում է յաճախ իրականութեան միայն մէկ երեսը, միւսը թողնելով ստուերի մէջ. տուժում է իրականութիւնը, եւ եզրայանգումները լինում կիսատ: Պարզ է, որ նախքան թաւշեայ իշխանափոխութիւնը՝ տիրում էր թէ՛ ՀՀում եւ թէ՛ Արցախում լայն գողապետական համակարգ, եւ բոլոր բանակցութիւնները ընթանում էին վերջինիս յանձնումի մասին՝ փորձելով ժամանակ շահել, քանզի կար Քառվաջարի ու Դրամբոնի ոսկու վանքերի շահագործումը, իսկ վարչապետի «Արցախը ՀՀ է եւ վերջ» խօսքը չմտածուած արագափոխութիւն էր, քանզի ծանօթ էր իրականութեան մանրամասին: Նշենք, որ մերոնք տասնամեակներ չեն նշմարել ու հասկացել ազգերի բանակի յարձակողական գրգռիչ բնույթը՝ աչքաթող արել նրա մեծ քանակութեամբ գէնքի ձեռքբերումը, որ բացի մեր դէմ գործածելուց՝ այլ նպատակի չէր կարող ծառայել եւ նաեւ, նրա կողքին՝ հրեայ եւ թուրք խորհրդականների ու ռուս դաւադիր խաղաղապահների ներկայութիւնը: Ընդմիջտ պիտի հասկանանք, որ եթէ շարունակենք հայրենիք փրկել իրարից, ապա այն չի ունենայ մարտահրաւերներին դիմակայելու եւ հնարաւոր վտանգը կանխելու կարողութիւն եւ չմոռանալ՝ հայրենիքը որեւէ մէկի սեփականութիւնը չէ, եւ պետական մտածողութիւնը ողջունելի է:

Կաթողիկոս պետութիւն աննախադէպ, անպարկեշտ, յարաբերութիւնը այլ դրուագ է: Այն սկիզբ առաւ իշխանափոխութեան առաջին օրերից, երբ տարբեր քաղաքական ուժերի հետ համախմբուած՝ կաթողիկոսը առաքելական հոգեւոր համակարգի հետ՝ ի սփիւռս աշխարհի, անհրաժեշտ համարեցին միաբերան վարչապետի հրաժարական պահանջել, մինչեւ իսկ փողոց տրամադրեցին Բազրատին, որ իշխանութիւնը լուծարելուն՝ մէկ ժամ էր տալիս, մինչդեռ բազում ազգակիցներ՝ ի սփիւռս թէ ի հայրենիս, կը ցանկանան նախ կաթողիկոսի հրաժարականը տեսնել:

Section 8 Waiting List Opening

Van Nuys will be accepting applications for our Studio, 1 and 2-bedroom Section 8 rental apartments. Van Nuys is available to households that include a member who is 62 years or older or is a person with a disability of any age. Van Nuys Apartments consists of 132 Studio, 157 One Bedroom and 10 Two Bedroom apartments.

Applications will be accepted from December 17, 2024 at 10am to January 24, 2025 at 5pm. An electronic lottery will be held after the application period closes to establish the waiting list order.

Incomplete applications or applications submitted after the deadline will not be accepted. Household members can only appear on one application. If an application contains household members that are on other applications for this listing, all of them will be disqualified. Any fraudulent statements will cause application to be removed from the waiting list.

Rents for this affordable housing program are based on total gross household income. Applicants must be income eligible and meet occupancy guidelines. Households must earn no more than the maximum income levels noted below:

50% HUD Median Income Limits

Household Size	1 Person	2 Persons	3 Persons	4 Persons
Max Annual Income	\$48,550	\$55,450	\$62,400	\$69,350

Note: Applications will be available in person at the Van Nuys Apartments Leasing Office located at: 210 W. 7th Street, Los Angeles, CA 90014, by mail or email if requested at (213) 627-5286 or by visiting our website at: www.LiveatVanNuys.com

Applications will be accepted in person, and via first class mail at Van Nuys Apartments Leasing Office, 210 W. 7th Street, Los Angeles, CA 90014, faxed to (213) 627-5068 or emailed to VanNuysApts@related.com. Applications may also be submitted online at: www.LiveatVanNuys.com. Mailed applications must be received or post marked on January 24, 2025. Applications received after this date and time will not be accepted.

Application information and our resident selection criteria is available in person at the Van Nuys Apartments Leasing Office located at 210 W. 7th Street, Los Angeles, CA 90014 and at www.LiveatVanNuys.com. You may begin submitting applications starting December 17, 2024 at 10am. The open application period will end on January 24, 2025 at 5pm. Please contact Related Management for building info at (213) 627-5286 or email us at VanNuysApts@related.com.

If you need help filling out an online application, please contact our Community Manager at (213) 627-5286 or VanNuysApts@related.com. TTY (800) 735-2929.

Tenomos disponible asistencia de idiomas. PH: (213) 627-5068
Applicants may request a reasonable accommodation if one is needed to assist in completing an application by calling 213-627-5286 or by emailing VanNuysApts@related.com.

Income limits are subject to change based on changes to the Area Median Income as published by HUD, and the California Tax Credit Allocation Committee.

Ծննդեան տօնի պատգամը, որ տասնհինգ րոպէ էր, միայն հինգ րոպէ յատկացուած էր հոգեւոր քարոզին, ապա մնացեալ տաս րոպէն՝ եկեղեցի իշխանութիւն յարաբերութեանը, նշելով՝ այս տարի եւս, պատարագին վարչապետի ներկայ չլինելը մոռանալով, որ ինքը նոյնպէս ներկայ չի լինում պետական հանդիսութիւններին: Աւարտում է իր խօսքը՝ «Մեր երկիրը ներքին խնդիրներով է յագեցած՝ անօրի-

նակաւութիւն, քինախնդրութիւն, չարակամութիւն, կեղծիք, արատաւոր երեւոյթներ, որոնք հասարակութեան մէջ պատճառ են դառնում անվստահութեան, անտարբերութեան, թշնամանքի ու պառակտումի, յանգեցնում ազգի սկարացման». ուրանում է իր մասնակցութիւնը այդ երեւոյթներին ու մաղթում բարօրութիւն եւ խաղաղութիւն հայրենի մեր երկիրին: Ա՛յս է «Հայոց հայրապետի» որակը:

«Մարկոս եւ Փարաջանով» Չարենցի անուան գրականութեան եւ արուեստի թանգարանին մէջ նոր ցուցադրութիւնը բացուած է

Նկարիչ, հողարուեստի ուղղութեան հիմնադիր եւ հաւաքորդ Մարկոս Գրիգորեանի 100-ամեակի առթիւ, Յունուար 17-ին, Ե. Չարենցի անուան գրականութեան եւ արուեստի թանգարանին մէջ բացուած է «Մարկոս եւ Փարաջանով. պատմութիւն մը մէկ առարկայով» ցուցադրութիւնը: Յուշագործող մէկ առարկան՝ մեղուագործը, որ Փարաջանովի նուէրն էր Մարկոս Գրիգորեանին, 100-ամեայ երկու մեծերու բարեկամութեան ինքնատիպ խորհրդանիշ դարձած է:

Հայկական Հարուստ Մշակոյթի եւ Ժողովրդի Տոկոսներէն Նուիրուած Համերգ Փիթսպուրգի Համալսարանի Մէջ

ԱՄՆ Փիթսպուրգի համալսարանի հայ ուսանողական շանձնախումբը Յունուար 11-ին կազմակերպեց «Նոտաներ Հայաստանից» խորագիրը կրող հայկական դասական երաժշտութեան համերգ՝ ներկայացնելով Հայաստանի հարուստ մշակոյթն ու ժողովրդի տոկոսներէն: Այս միջոցառումը թոյլ տուեց բազմազգ լսարանին ճանաչելու հայկական երաժշտութեան, պատմութեան եւ արուեստի գեղեցկութիւնը:

Նիւ Եորք՝ իր «Աշուղ Ղարիբ» ֆիլմով մասնակցելու 26-րդ Միջազգային կինոփառատօնին: Փառատօնի ընթացքին Փարաջանովը ծանօթութիւն կ'ունենայ եւ բարեկամութիւն կը հաստատէ Մարկոս Գրիգորեանի հետ: Նիւ Եորքէն վերադարձին, Փարաջանովը, ի նշան բարեկամութեան, մեղվագործ մը կ'ուղարկէ Մարկոս Գրիգորեանին՝ յայտնելով, որ գորգը իշխանութիւններէն զարդանի ուղարկուած է: Ի պատասխան, Մարկոս Գրիգորեանը գորգը ուսերուն գցած կը լուսանկարուի եւ լուսանկարը կ'ուղարկէ Փարաջանովին՝ ակնարկելով, որ «գաղտնի» ծանրոցը հասած է իր նպատակին: Յուշագործութիւնը կը գործէ մէկ ամիս:

նը, չնայած պատմական բազում մարտահրաւէրներին, պահպանել է իր քրիստոնէական հաւատքը, մշակոյթը եւ ստեղծագործական աւանդոյթները: Համերգին մասնակցեցին Trio Shell եւ Kassia Ensemble խմբերը: Նրանք կատարեցին Կոմիտասի, Աննո Բաբաջանեանի, Արամ Խաչատրեանի եւ այլ հայ կոմպոզիտորներու գլուխգործոցները: Trio Shell-ը, որը հիմնադրուել է 1996 թուականին Երեւանում, ներկայացավ դաշնակահար Շուշան Յակոբեանի, Չուլթակահար Լիլիթ Զաքարեանի եւ թաւջութակահար Կատիա Զանփոլադեանի կատարմամբ: Խումբը յայտնի է իր միջազգային յաջողութիւններով եւ

Հրանդ Տիգրի Յիշատակը Ոգեկոչուեցաւ

Շարունակուած էջ 11-էն

որ այդ ժառանգը ինձմէ ետք որդիներու փոխանցեմ: Մարտիկ հօբարս նոյնիսկ եթէ վերապրած ըլլար այլեւս տարիքի բերմամբ մեզի հետ չէր կրնար ըլլալ: Դիմեցի ամենալաւ գիտցածիս եւ անոր համար ալ հրուշակ խարկեցի: Որոշոր մատուցեցի ինդրեցի որ Մարտիկ հօբարս ալ յիշատակեն: Այսպէսով Թագուհի մեծմօրս տակաւին կոպտացող ոսկորները պիտի խաղաղուին, հայրս պիտի փակէ բաց մնացած աչքը եւ ամենակարեւորը՝ որդիներս պիտի խնայեմ այդ ծանր ժառանգը ստանձնելէ: Ապրեցայ, եւ թէ հոգիս թեթեւցաւ կարծես: 2007-ի Յունուար ամիսն էր, ամսու 19, ուրբաթ օր մը, ճիշդ այս ժամերուն, ճիշդ այս տեղ սպանեցին հոգիս Հրանդը: Կը թողային որդիներուս, եղբորորդիներուս, բոլոր երիտասարդներուն վրայ: Կը ցանկայի որ անոնք այլեւս չլսեն մեր մեծերուն մեզի փոխանցած վիշտերը: Այս գեղեցիկ երկրին մէջ ապրինք ազատ ու համարձակ: Վա՛յ իմ յիմար լաւատեսութիւնս: Օր ցերեկով, իսթանպուլի կեդրոնին բոլորիս աչքերուն առջեւ սպանեցին հայ լրագրողը: Ի՞նչ էր մեղքը: Կասկածի տեղ չկայ: Մարդասիրութիւնը ժողովրդավարութեան, մարդու իրաւունքներու, խօսքի ազատութեան հանդէպ հաւատքը եւ աւելին՝ երկու ժողովուրդներու միջեւ խաղաղութեան հաստատումը եւ Հայաստան-Թուրքիա սահմանին բացումը ցանկանալը: Այդ բոլորին վրայ մէջմնալ իբրեւ Աստուածատուր շնորհք, խօսակիցները համոզելու կարողութիւնը: Հոգիս Հրանդս 18 տարի անց ինչպէս Թագուհի մեծմայրիս չէր հաւատած Մարտիկ հօբարի մահուն եւ ալ չէմ կրնար հաւատալ քու մահուն: Անոր համար է որ քեզի համար խրուշակ մը չեմ խարկած: Վերջապէս երազանք մը նպատակադրեցի, որու շնորհիւ

միթարութիւն գտնել կը փորձեմ: Ե՛ս սիրելի եղբայրս կը խոստանամ քեզի եթէ օր մը այդ քու երազած իրականացման համար սիրտ ու միտք մաշեցուցած, շունչ սպառած այդ սահմանադուռը... Եթէ օր բացուի Թագուհի մեծմօրմէս մնացած պղնձեայ սանր պիտի առնեմ, այդ անցակէտի վրայ հրուշակ պիտի խարկեմ: Քու երազած այդ օրը ես արդեօք պիտի տեսնե՞մ: Եթէ մինչեւ այդ կենդանի մնացած եմ պիտի կատարեմ ուխտս: Այս խորհուրդը կը միթարեմ գիտ: Նոյնիսկ երբեմն կ'ոգեւորուիմ, երազանքս կը ծաւալեմ եւ ոչ թէ միայն մէկ սան, այլ տասնեակ կաթսաներով հրուշակ խարկել կ'երագեմ: Այս հողերուն վրայ գաղափարի մը սիրուն, երազանքի մը սիրուն, վերջին շունչը փչողներով հոգևոյն խաղաղութեան համար...:

Սիրելի եղբայրս, երբ քեզի հետ նստած նման երազներ կը հիւսէինք, ինչպէ՞ս կը փայլատակէր աչքերդ, ինչպէ՞ս խիղճով կը լցուէր սիրտդ: Աչքերուս առջեւ կը կենդանանան պատկերդ հիմա: Յետոյ կը վերադառնամ իրողութեան: Կը չիշեմ խօսքերդ. «Այս երկրին մէջ աղանդներուն չեն դպչիր» կ'ըսէիր: Յետոյ տեսանք թէ ինչեր պատահեցաւ: Ոչ տարիքէս, ոչ ալ առողջութեանէս կասկած ունիմ: Բայց դարձեալ կը մտածեմ թէ ես այդ սիրուն չեմ արժանանար: Մի գուցէ դուք կրնաք տեսնել այդ օրերը խորհելով կը կտակեմ: Վերցուցէք սաները դասքէ կարսի սահմանագծին եւ սահմանի երկու կողմին բաժնեցէք այդ հրուշակը: Այս ալ բաւարար չէ: Գացէք բոլոր սահմանագծերուն Հայուր, Սարի, Իփսալա, Քափըքուլէ Քարքամը, Ճէյլափընար... Ձեր գիտցած բոլոր լեզուներով, աղօթքներով խարկեցէք հրուշակը: Բաժանեցէք սահմաններու բոլոր կողմերուն:

Այս երազանք անգամ սիրտս գովացուց: Կը մաղթեմ որ դուք իրականը ապրիք: Ծնորհակալութիւն բոլորիդ:

վերջերս վերսկսել է համատեղ գործունէութիւնը՝ նպատակ ունենալով նուաճել աշխարհը: Kassia Ensemble, որը կանանցից կազմուած կամերային խումբ է, իր գործունէութեամբ իսթանուլէ ներառականութիւնը եւ կանանց ակտիւ մասնակցութիւնը արուեստում: Հանդիսատեսը, ներառեալ հայ եւ օտարերկրացի այցելուները, յուզուեցին համերգի ժամանակ. շատերը զարմացած էին՝ իմանալով, որ իրենց յայտնի մեղեդիները պատկանում են հայ կոմպոզիտորներին: Բացի երաժշտութիւնից, համերգը ներառում էր տեսողական ճանապարհորդութիւն դէպի Հայաստան՝ ցուցադրելով հայկական ճարտարապետութեան, բնութեան, խոհանոցի եւ մշակոյթի ակնառու կողմերը: Համերգի կազմակերպիչ Լեւոն Զանփոլադեանը նշեց. «Այս միջոցառումը ցոյց տուեց ամերիկեան հասարակութեան խորը հետաքրքրութիւնը հայկական դասական երաժշտութեան նկատմամբ: Այն պարզապէս համերգ չէր,

այլ տոկոսներէն եւ ոգու տօն՝ մի ժողովրդի, որը միշտ պահպանել է իր ինքնութիւնը եւ շարունակել ոգեշնչել ապագայ սերունդներին»: Հայ համայնքը Փիթսպուրգում շարունակաբար ակտիւ դերակատարում ունի քաղաքի մշակութային եւ տնտեսական կեանքում: Նրանց ապագայ ծրագրերի մէջ է ներառուում համագործակցութիւն այլ ազգային համայնքներ հետ՝ մշակութային նոր նախագծեր իրականացնելու համար: Օրինակ՝ նախատեսուած է համագործակցութիւն յունական համայնքի հետ, ինչպէս նաեւ Օհայոյի, Քլիվլենտի եւ Գոլուուպուսի հայ համայնքների հետ՝ համերգներ եւ մշակութային այլ ծրագրեր աւելի լայն լսարաններին հասցնելու նպատակով: «Նոտաներ Հայաստանից» համերգը աւելին էր, քան երաժշտական իրադարձութիւն. այն հայկական ոգու տօն էր, որը չիշեցնում էր արուեստի ուժը՝ մարդկանց միաւորելու եւ մշակոյթների միջեւ կամուրջներ կառուցելու գործում:

Ոչ եւս է Լիբանանահայ Մամուլի Նուիրեալ Սարգիս Նաճարեան

Յաւով իմացանք մահը լիբանանահայ գաղութի ծանօթ անձնաւորութիւններէն եւ հայ մամուլի նուիրեալներէն Սարգիս Նաճարեանը: Հանգուցեալը երկարամեայ խմբագրական աշխատանքներ կատարած է «Արարատ» «Մասիս» եւ «Աւետիք» թերթերուն մէջ: Ունեցած է նաեւ համագործակցութիւն աշխույժ գործունէութիւն Հայ կաթողիկէ համանշար տարբեր կառուցներէն ներս: Իր յօդուածներն ու հարցազրոյցները կը յատկանշուին կշռադատութեամբ, առարկայականութեամբ, միշտ գերիվեր նկատելով ազգային միասնականութիւնը:

Արդարեւ, Սարգիս Նաճարեանի մահով՝ Լիբանանահայ գաղութը կը կորսնցնէ անխոնջ խմբագիր մը եւ միութենական նուիրեալ գործիչ մը:

«Մասիս»ի խմբագրութիւնը իր խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի վշտահար այրիին եւ ընտանեկան համայն պարագաներուն, մաղթելով հոգիի կորով, համբերութիւն եւ տոկունութիւն:

Լոյս իր անթառամ յիշատակին:

Բառերու Խորհրդաւոր Աշխարհը

Շարունակուած էջ 13-էն

հազիւ մանուկ Յիսուսի ծնունդով ցնծած էր, եւ շուշան մանուկներ Ս. Թէոդորոս տաճարի բարձրանիստ գմբէթի տակ (քաղաքի երբեմնի մեծագոյն գմբէթը) երգած էին «Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի», յանկարծ փռնկեցաւ համաճարակը: Այդ ցնցող աղէտի առջեւ Հիւսիսային Միջագետքի առաջնորդ, վարդապետ, բանաստեղծ, նկարիչ, տաղերգու Նաղաշը, որ տարի մը յետոյ ինքն ալ զոհ պիտի երթար համաճարակին, դիտելով անհամար մանուկներու եւ նորահարսերու մահը, մնաց անճար, անգոր, անխօս՝ ու փսփոսալով գրեց տողիկ մը խոհական. «Ինչպէս որ ծնունդն է սքանչելի, նոյնպէս էլ մահն է սոսկալի եւ անտանելի»:

Ծնունդն է սքանչելի

Երգով մը կը փափաքիմ ձեզի հրաժեշտ տալ, - ինչպէս մեր սովորութիւնն է: Դժուար չեղաւ որոշել, թէ ո՞ր մեղեդին անկ է եւ յարմար, երբ հայը հաւատաց, թէ վերածնունդ կայ մահուանէ ետք՝ վերածնունդ կայ մոխիրէ ետք, եւ սքանչելի է այդ զգացումը: Աներկ-միտ որոշեցի, որ մենք այս հանդիպումը պէտք է որ աւարտենք Մովսէս Խորենացիի 1500 տարի առաջ գրի առած սքանչելի մեղեդիովը.

Խորհուրդ մեծ եւ սքանչելի, Որ յայսմ աւուր յայտնեցաւ, Յովիւքն երգեմ ընդ հրեշտակս՝ Տան աւետիս աշխարհի:

Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան Սուրբ Ծննդեան Աւետիսը կը Հասնի Հայաստանի Աւելի Քան 10,000 Երեխաներու

Սուրբ Ծնունդը հրաշալի հնարաւորութիւն է վայելելու Աստուծոյ սէրը եւ բաժնեկցելու այդ ուրախութիւնը ուրիշներու հետ: Ամէն տարի, Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութիւնը, Հայաստանեայց Աւետարանական Եկեղեցիներուն (ՀԱԵ) գործակցութեամբ այդ ուրախութիւնը կը տարածէ Հայաստանի հարաւոր

երեխաներուն:

Աւետարանական Ընկերակցութեան 2025 թուականի Սուրբ Ծննդեան ուրախութեան միջոցառումները այս տարի տեղի ունեցան Դեկտեմբեր 21, 2024-էն Յունուար 12, 2025-ի օրերու ընթացքին: Հայաստանի տարբեր վայրերու մէջ հազարաւոր երեխաներու, պատանիներու, երիտասարդներու եւ մեծահասակներու ներկայացուցեալ Ծննդեան պատգամը թատերական ներկայացումներու միջոցով՝ յայտարարելով թէ, Սուրբ Ծննդեան ուրախութիւնը կոչ կ'ընէ միջավայրի փոփոխութեան եւ փոխակերպութեան՝ դարձնելով զայն աւելի խաղաղ, ներդաշնակ եւ լուսաւոր:

22 ՀԱԵ-ներ ամբողջ Հայաստանի տարածքին վրայ ներկայացուցին Սուրբ Ծննդեան ուրախութեան այս միջոցառումները: Անոնց մէջ 20-ը բեմադրեց «Ձեռք Ձեռքի» ներկայացումը զոր գրած էր Ջոհորաբ Բեկյանը՝ հիմնուած Եփեսացիս 4. 32-ի վրայ.- «Քաղցր եղէք իրարու հանդէպ, զթած, ներելով իրարու, ինչպէս Աստուած Քրիստոսով ներեց ձեզի»:

ՀԱԵ-ներու Քրիստոնէական Դաստիարակութեան թիւը ջանք եւ եռանդ չէր խնայած Քրիստոսի Ծննդեան Աւետիսը հնարաւորութեան չափով մատչելի, զեղեցիկ եւ չլրօրինակ ձեւով ներկայացնելու: Յատուկ ուշադրութիւն դարձուած էր այն գաղափարին, որ սէրը եւ ներողամտութիւնը կարող են միաւորել մարդկանց եւ նպաստել դրական փոփոխութիւններու:

Սուրբ Ծննդեան ուրախութեան միջոցառումներու այս շրջանակին մէջ, Երեւանի, Այնթապի եւ Արմավեանի 3200 երեխաներ եւ պատանիներ հաւաքուեցան Երեւանի Յակոբ Պարոնեանի Անուան Թատրոնը՝ դիտելու Աւետարանականի «Հայասա» թատերախումբի ղեկավար եւ սցենարիստ Նունէ Աբրահամեանի հեղինակած «Մէկ բարի գործ» ներկայացումը: Երկու օր քարունակ հանդիսատեսները մի քանի հերթափոխով վայելեցին պրոֆեսիոնալ դերասաններու եւ

ՓՈՒՍԱՆ ԾԱՂԿԵՊԱԿԻ ՆՈՒԻՐԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՄԱՐԻ ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով փոխան ծաղկեպսակի «Մասիս» շաբաթաթերթին եղան հետեւեալ նուիրատուութիւնները:

Տէր եւ Տիկ. Ժիրայր Թոսունեան	\$300
Տիրա Գրիգոր Օգնայեան	\$200
Bassards All-Pro Inc.	\$200
Տէր եւ Տիկ. Վարդան եւ Կարինէ Տէփոյեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Վարդան եւ Ծովիկ Քէօրոզլեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Կարո եւ Անի Պէքարեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Ռոզին Տէր Դաւիթեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Ռազմիկ եւ Ատրինէ Տէր Դաւիթեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Պետրոս եւ Լենա Խոտանեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Յակոբ եւ Արփի Մաժոբեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Վազգէն եւ Սեդա Խոտանեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Մանուկ եւ Լենա Մանուկեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Կարո եւ Մարալ Ղարիպեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Աւօ եւ Անի Ղարիպեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Ռաֆֆի եւ Թալին Ղարիպեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր եւ Քաթիա Խոտանեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Վարդիվառ եւ Նայիրի Կարկուտեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Լուսին Պօյամեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Գրիգոր եւ Արուսեակ Գրիգորեան	\$100
Տիրա Ռաֆֆի Խաչատուրեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Վահէ եւ Մարօ Աջապահեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Ժիրայր եւ Սիմա Կիրակոսեան	\$100
Ազնիւ Փափիրեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Վարդան եւ Մանուէլ Փափիրեան	\$100
Տէր եւ Տիկ. Յարութ եւ Սիլվի Պալեան	\$100
Օրիորդ Սիրան Օգնայեան	\$50

«Հայասա» թատերախումբի երեխաներու ներկայացումը եւ իմացան, որ մէկ բարի գործ կարող է վարակիչ ըլլալ եւ նորերու առիթ դառնալ: Ներկայացումը աւարտուեցաւ Պօղոս Առաքեալի Գաղատացիներուն ուղղած նամակի 6-րդ գլխուն 9-րդ համարով.- «Ուստի բարիք գործելէ չձանձրանա՛ք, քանի որ յատուկ ատենին պիտի հնձենք՝ եթէ չպարտասինք»:

Աւելի քան 10,000 երեխաներ Հայաստանի 42 վայրերու, անոնց շարքին 22 սահմանամերձ գիւղերու մէջ, լսեցին, տեսան եւ վայելեցին Աստուծոյ սիրոյ եւ Սուրբ Ծննդեան պատգամը:

Բոլոր միջոցառումները աւարտուեցան տօնական անակնկալով: Երեխաները տուն վերադարձան Սուրբ Ծննդեան նուէրներու փոքրիկ պաշտակով մը՝ փաթաթուած ջերմութեամբ եւ սիրով:

«Այնքան հոգեհարազատ է

տեսնել այսքան երջանիկ երեխաներ: Երեխայի դէմքին ժպիտը խկապչաւ ամենաթանկ բաներէն մեկն է աշխարհի մէջ», - ըսաւ Ամերիկայի Հայ Աւետարանական Ընկերակցութեան նորանշանակ Գործադիր Տնօրէն Սերժ Տ. Պուշաքձեանը:

1990-ական թուականներու սկիզբէն իվեր, Աւետարանական Ընկերակցութիւնը Սուրբ Ծննդեան ուրախութեան միջոցառումներ կը ծրագրէ՝ բազմաթիւ ժպիտներ եւ զուարճալի տօներ պարգեւելով հազարաւոր երեխաներու եւ անոնց ընտանիքներուն՝ ամբողջ Հայաստանի մէջ, ինչպէս նաեւ Արցախի եւ Արցախէն տեղահանուած երեխաներու:

Յատուկ շնորհակալութիւն մեր բոլոր նուիրատուներուն, որոնք այս տարի եւս համագործակցեցան մեզի հետ՝ Սուրբ Ծննդեան ուրախութիւնը փոխանցելու մեր Հայրենի երեխաներուն:

ՄԱՍԻՍ

ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly
 Enclosed a check for (one year)
 * \$75,00 * \$150,00 (first class) for USA
 \$ 250,00 (Air Mail) for Canada.
 \$ 400,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----
 Address: -----
 City: ----- State:----- Zip Code:-----
 Country: -----
 Tel:-----
 Email:-----

«Լիվերպոլի» Յաղթանակ Ապահովեց Նուրիսի Տուպը Աւելցուած Ժամանակի Ընթացքին

Անգլիայի Փրեմիեր Լիգայի առաջնութեան 22-րդ հանգրուանին «Լիվերպոլը» հիւրընկալեց «Պրենթֆորտին» եւ առաւելութեան հասաւ 2:0 արդիւնքով:

Աւելացուած ժամանակին տուպը հեղինակ դարձաւ ուրուկուացի Տարվին Նունիէսը:

«Լիվերպոլը» 50 կէտով կը գլխաւորէ մրցաշարային աղիւսակը եւ 6 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող «Արսենալէն»:

«Արսենալը» Չկարողացաւ Յաղթել

Անգլիոյ առաջնութեան 22-րդ հանգրուանին փոխախօյեան «Արսենալը» Լոնտոնի մէջ ընդունեց «Ասթոն Վիլային»: Խաղը աւարտեցաւ 2:2 հաւասար արդիւնքով:

35-րդ վայրկեանին հանդիպման արդիւնքով բացաւ «Արսենալի» պրագիլցի յարձակող Գաբրիէլ Մարտինէլին: 55-րդ վայրկեանին սպանացի Միկէլ Արտետայի գլխաւորած խումբի առաւելութիւնը կրկնապատկեց գերմանացի կիսապաշտպան Կայ Հավերցը:

60-րդ վայրկեանին տարբերութիւնը կրճատեց «Ասթոն Վիլայի» պեւծիքացի կիսապաշտպան Իւրի Տիլեմանսը, 8 վայրկեան ետք հաւասարութիւնը վերականգնեց անգլիացի յարձակող Օլի Ուոթկինսը:

«Արսենալը» 44 կէտով երկրորդն է, «Ասթոն Վիլան» 7-րդն է՝ 36 կէտ:

«Մանչեսթըր Սիթի» Տպաւորիչ Յաղթանակը՝ 6:0

Անգլիոյ առաջնութեան 22-րդ հանգրուանին ախոյեան «Մանչեսթըր Սիթին» հիւրընկալեց «Իպսուիչին» եւ յաղթեց 6:0 արդիւնքով:

Կատարնացի Խոսեպ Գուարդիոլայի գլխաւորած խումբէն տուպը հեղինակ դարձաւ անգլիացի յարձակող Ֆիլ Ֆոտէնը: Մրցակիցի բերդը գրաւեցին նաեւ խորուսթ կիսապաշտպան Մատէօ Կովաչիչը, պեւծիքացի յարձակող Ժերեմի Տոկոն, նորուէկյացի յարձակող էրլինկ Հոլանդը եւ անգլիացի կիսապաշտպան ձեյմս Մաքելթին:

«Մանչեսթըր Սիթին» 38 կէտով չորրորդն է, «Իպսուիչը» 18-րդ տեղը կը գրաւէ՝ 16 կէտ:

«Ինթերը» Պարտութեան Մատնեց «Էմպոլիին»

Իտալիոյ առաջնութեան 21-րդ հանգրուանին ախոյեան «Ինթերը» Միլանի մէջ մրցեցաւ «Էմպոլիի» հետ եւ յաղթեց 3:1 արդիւնքով:

Կոլերը նշանակեցին աշխարհի ախոյեան Արթանթինի հաւաքականի յարձակող Լաուտարօ Մարթինէսը, հոլանտացի եզրային պաշտպան Տենզել Տոմֆրիսը եւ ֆրանսացի յարձակող Մարքուս Տիւրամը:

Նախորդ երկու հանդիպումներուն ազդրի մկանային վնասուածքի պատճառով չխաղացած կիսապաշտպան Հենրիխ Միխիթարեանը փոխարինման դուրս եկաւ 69-րդ վայրկեանին:

20 խաղէն յետոյ «Ինթերը» 47 կէտով երկրորդն է եւ առաջատար «Նափոլիէն» (21 կէտ) ետ է 3 կէտ: «Էմպոլիին» 14-րդն է՝ 20 կէտ:

«Ռեալը» Յաղթեց «Լաս Փալմասին»

Սպանիոյ առաջնութեան 20-րդ հանգրուանին ախոյեան «Ռեալը» Մատրիտի մէջ մրցեցաւ «Լաս Փալմասի» հետ եւ յաղթանակի հասաւ 4:1 արդիւնքով:

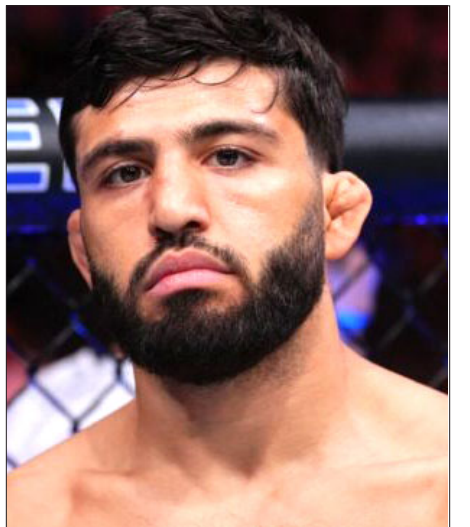
30-րդ վայրկեանին հանդիպման արդիւնքով բացաւ «Լաս Փալմասի» փորթուկալացի յարձակող Ֆապիու Սիլվան:

Արքայական խումբէն տուպը հեղինակ դարձաւ ֆրանսացի յարձակող Կիլիան Մփապէն:

«Ռեալը» 46 կէտով գլխաւորեց մրցաշարային աղիւսակը եւ 2 կէտ առաջ է երկրորդ տեղը գտնուող «Աթլետիքոյէն»:

Արման Ծառուկեանի Ապաքինման Համար Կը Պահանջուի Մի Քանի Ամիս

Խառը մենամարտներու թեթեւ ծանրութեան առաջին կարգի UFC-ի թեկնածու Արման Ծառուկեանի (Հայաստան) ապաքինման համար կը պահանջուի մի քանի ամիս, յայտնած են մարզիկի խումբէն:

Մէջքի վնասուածքի պատճառով Արման Ծառուկեանը չէր կարողացած մասնակցել ուսումնական Մախաչեւի դէմ տիտղոսային մենամարտին Լոս Անճելոսի մէջ Յունուարի 19-ին կատարուած UFC 311 մրցաշարին:

Արման Ծառուկեանին փոխարինած էր պրագիլցի Ռենատօ Մոյկանոն, որ պարտուած է առաջին ռաունտին:

28-ամեայ Արման Ծառուկեանը MMA-ի մէջ ունեցած է 22 յաղթանակ, կրած 3 պարտութիւն:

Հայաստանի Հաւաքականը Կը Խաղայ Սոմթենկրոյի Դէմ

Ֆուլթոլի Հայաստանի ազգային հաւաքականը ընկերական հանդիպում պիտի կատարէ Մոնթենեկրոյի հետ:

«Հայաստանի ֆուլթոլի ֆետերացիայի եւ Մոնթենեկրոյի ֆուլթոլային միութեան միջեւ կնքուած համաձայնութեամբ՝ երկու երկիրներու հաւաքականները ընկերական հանդիպում պիտի կատարեն: Խաղը տեղի կ'ունենայ Յունիսի 9-ին Մոնթենեկրոյի մէջ:

«Պարսելունան» Չկարողացաւ Յաղթել «Խետաֆէին»

Սպանիոյ առաջնութեան 20-րդ հանգրուանին փոխախօյեան «Պարսելունան» մրցակիցի խաղադաշտին վրայ 1:1 հաւասար արդիւնքով աւարտեց խաղը:

9-րդ վայրկեանին հանդիպման արդիւնքով բացաւ գաթալոնական ակումբի ֆրանսացի պաշտպան Ժիւլ Գունդէն:

34-րդ վայրկեանին պատասխան կոլը նշանակեց «Խետաֆէի» ուրուկուացի կիսապաշտպան Մաուրօ Արամպարին:

«Պարսելունան» 39 կէտով երրորդն է, «Խետաֆէն» 16-րդ տեղը կը գրաւէ՝ 20 կէտով:

Անչելոտին Որոշած Է Հեռանալ «Ռեալէն»

Մատրիտի «Ռեալի» իտալացի գլխաւոր մարզիչ Կառլօ Անչելոտին որոշած է ամրան հեռանալ պաշտօնէն անկախ մրցաշրջանի արդիւնքներէն:

Անչելոտիի գործող պայմանագիրը նախատեսուած է մինչեւ 2026-ի. Յունիսը: Ան երկրորդ անգամ Արքայական խումբը գլխաւորած է 2021-ն նուաճելով Սպանիոյ ախոյեանի երկու տիտղոս, մէկական անգամ յաղթելով Ախոյեաններու Լիգայի, Եւրոպայի Սուպերգաւաթի եւ Միջմայրցամաքային մրցաշարքերուն:

Կը սպասուի, որ «Ռեալը» կը հրաւիրէ Գերմանիոյ ախոյեան եւ գաւաթակիր Լեւերկուզենի «Պայլերի» սպանացի գլխաւոր մարզիչ Խավի Ալոնսոյին: